

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 4 września 2020 r.

Poz. 6505

**INFORMACJA NR 1/2019
ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ W KATOWICACH**

z dnia 29 marca 2019 r.

**w sprawie zamieszczenia Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2018 rok**

Na podstawie Art. 400h ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (j.t. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) ogłasza się w załączniku do niniejszej informacji Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Katowicach za 2018 rok.

Prezes Zarządu

Tomasz Bednarek

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2018 rok

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 62/2019 z dnia 29.03.2019 roku

SPIS SKRÓTÓW	5
<u>I. WPROWADZENIE</u>	6
<u>II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2018 ROK</u>	9
1. PLAN FINANSOWY NA 2018 ROK	9
1.1. PRZYCHODY	9
1.2. KOSZTY	10
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	13
<u>III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU</u>	13
1. RADA NADZORCZA	13
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU	14
3. WSPÓLDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	17
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZADAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ	21
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU	23
<u>IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO</u>	22
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013	22
2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	22
2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	22
2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	23
3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”	24
<u>V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ</u>	30
1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE	30
2. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH	30
3. PROGRAM PRIORYTETOWY POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE	31
4. PROGRAM PRIORYTETOWY LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI WSPIERAJĄCA WZROST EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I ROZWÓJ ROZPROSZONYCH ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII - KAWKA	32
<u>VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2018 ROKU</u>	33
1. BILANS	33
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	34
<u>VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ</u>	32
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW	32
2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU	34
3. FORMY FINANSOWANIA	41
3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE	41
3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków	42
3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek	43
3.1.3. Nagrody za działalność	40
3.1.4. Zwrot gminom utraconych dochodów	40
3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE	40
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI	415
5. POMOC PUBLICZNA	42

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE	43
<u>VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....</u>	45
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....	45
2. ZAWARTE UMOWY	50
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK	51
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK.....	51
2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH.....	51
2.4. UMOWY W RAMACH ŚRODKÓW UDOSTĘPNIONYCH PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ.....	52
<u>IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2018 ROKU.....</u>	53
1. OCHRONA ATMOSFERY	53
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	51
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	51
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	53
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA ...	54
6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM.....	55
7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE.....	59
8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA.....	56
<u>X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2018 ROKU.....</u>	64
1. OCHRONA ATMOSFERY	64
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	64
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	65
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	70
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA ...	71
<u>XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW .....</u>	73
<u>XII. SPIS TABEL .....</u>	70
<u>XIII. SPIS RYSUNKÓW .....</u>	71

SPIS SKRÓTÓW

Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POLiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Strategia	Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2017-2020
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
zwrot gminom utraconych dochodów	zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne, będących własnością Skarbu Państwa

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno zdefiniowane cele Funduszu oraz możliwości ich realizacji w oparciu o przejrzyste zasady finansowania projektów oraz dostępne instrumenty finansowe zachęcały samorządy, jak i innych inwestorów do podejmowania działań mających istotny wpływ na jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2018 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Rok 2018 był dla Funduszu oraz pozostałych 15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej rokiem Jubileuszu 25-lecia działalności. Z tej okazji we wrześniu w Warszawie zorganizowano uroczyste obchody, na których podsumowano dotychczasowe osiągnięcia oraz omówiono aktualne i przyszłe cele i wyzwania dla wojewódzkich systemów finansowania działań proekologicznych.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2018 roku wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ochrony środowiska państwa i województwa, poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z ustaleń akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Rozpoczęty w 2017 roku i kontynuowany w 2018 roku Program SMOG STOP cieszył się olbrzymim zainteresowaniem. Finalnie do dofinansowania zakwalifikowało się 3 841 osób. Łącznie z beneficjentami zawarto umowy w wysokości ponad 20 mln zł. Oznacza to, że po zakończonym niemal w całości w 2018 roku Programie Smog Stop z terenu województwa śląskiego zniknie ponad 2 970 szt. starych kotłów lub pieców o niskiej sprawności, opalanych węglem. Zastąpione one zostaną kotłami opalаныmi gazem, biomasą lub też kotłami opalаныmi węglem - ekogroszkiem, który będzie spalany w kotłach najnowszej generacji, o wysokiej sprawności energetycznej, a także pompami ciepła. Rezultatem tych wszystkich zabiegów modernizacyjnych jest realny efekt dla poprawy

środowiska. Emisja pyłu do atmosfery zmniejszy się o ok. 598 Mg/a, SO₂ o ok. 268 Mg/a, a CO₂ o ok. 27 612 Mg/a.

W 2018 roku Fundusz uruchomił obsługę rządowego Programu Czyste Powietrze, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2018 roku w ramach Programu Czyste Powietrze do Funduszu wpłynęły 3 534 wnioski.

W 2018 roku dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2018 rok,
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach,
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W 2018 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku,
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020 +”,
- Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Strategii działania Funduszu na lata 2017-2020,
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020,
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowym planie gospodarki odpadami 2022,
- Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2016-2022,
- Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032,
- Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego,

- Ramowym dokumencie wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego.

Fundusz w 2018 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”. W 2018 roku podpisano łącznie 75 umów o dofinansowanie udzielając wsparcia w wysokości 183,9 mln złotych, w tym 5 umów z przedsiębiorstwami ciepłowniczymi, 68 umów ze wspólnotami mieszkaniowymi i 2 umowy ze spółdzielniami mieszkaniowymi.

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2018 ROK

Plan działalności na 2018 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 365/2017 z dnia 20.12.2017 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 3/2018 z dnia 12.01.2018 roku, nr 228/2018 z dnia 23.08.2018 roku oraz nr 348/2018 z dnia 22.11.2018 roku. Zmiany w Planie działalności na 2018 rok dotyczyły zarówno zmian w planie finansowym stanowiącym załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2018 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2018 ROK

Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2018 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów: wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2018 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2018 roku wyniósł: 1 337 245 tys. zł

podstawowymi składnikami majątku były:

należności z tytułu udzielonych pożyczek	1 092 997 tys. zł
udziały i akcje	19 003 tys. zł
środki pieniężne	251 123 tys. zł

1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2018 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2018 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	108 052	106 422
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	1 740	1 740
3.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	1 628	1 628
4.	Przychody finansowe	37 900	37 567
5.	Pozostałe przychody	1 728	2 604
	Razem	151 048	149 961

Przychody Funduszu w 2018 roku wyniosły 149 961 tys. zł i stanowiły 99 % w stosunku do planowanych przychodów. W porównaniu z rokiem 2017 mniej o 1 363 tys. zł, głównie z powodu niższych przychodów finansowych.

Najistotniejszą pozycję w przychodach stanowiły *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* – 106 422 tys. zł (98 % planu). Przychody z opłat za korzystanie ze środowiska stanowiły ponad 70 % ogółu przychodów.

Kolejną istotną pozycję stanowiły *przychody finansowe* – 37 567 tys. zł (99 % planu), na które składały się przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 32 785 tys. zł,
- oprocentowania wolnych środków.

Dominującą pozycję w przychodach finansowych stanowiły przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek, które w porównaniu do 2017 roku odnotowały spadek o 3 963 tys. zł.

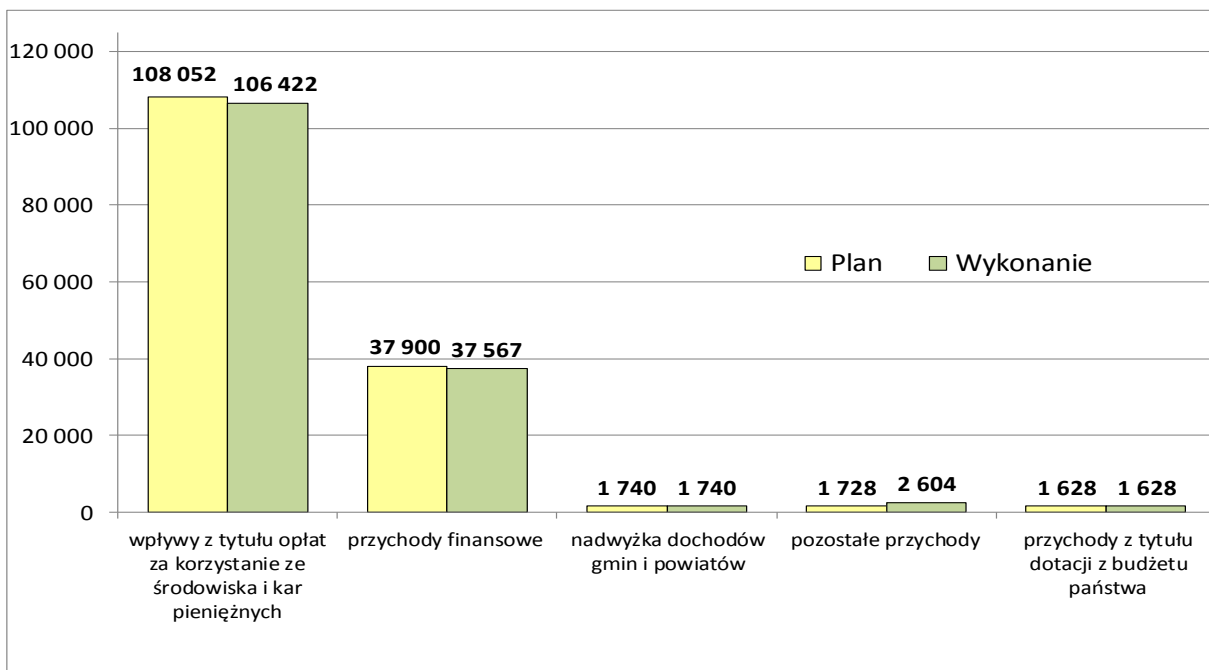
W 2018 roku Fundusz uzyskał przychody z *nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* w wysokości 1 740 tys. zł. Nadwyżkę wpłacili: Gminy Bieruń, Bojszowy i Lędziny oraz Powiat Bieruńsko-Lędziński.

Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla Funduszu jako Instytucji Wdrażającej wyniosły w 2018 roku 1 628 tys. zł (100 % planu). Dotacja stanowiła refundację poniesionych przez Fundusz kosztów kwalifikowanych, zgodnie z trybem i terminami składania wniosków o płatność w ramach Roczego Planu Działań Pomocy Technicznej POIiŚ. Kwota obejmuje zarówno dotacje na cele bieżące oraz dotacje na cele inwestycyjne, w związku z refundacją wydatków poniesionych na zakup komputerów.

Pozostałe przychody wyniosły w 2018 roku 2 604 tys. zł. Kwota ta obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek oraz refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

Rys. 1. Plan i wykonanie przychodów za 2018 rok

[w tys. zł]

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2018 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2. Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2018 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Dotacje (w tym dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych)	84 002	66 471
2.	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	11 326	10 496
3.	Umorzenia pożyczek	70 000	69 640
4.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	380	351
5.	Inne wydatki na ochronę środowiska	28	18
6.	Koszty działalności organów i biura	23 212	19 501
7.	Koszty finansowe	6 246	4 790
8.	Pozostałe koszty operacyjne	297	137
	Razem	195 491	171 404

Koszty Funduszu w 2018 roku wyniosły 171 404 tys. zł, co stanowiło 88% w stosunku do wielkości planowanej. W porównaniu do kosztów za 2017 rok zanotowano wzrost o 46 398 tys. zł, głównie z powodu wyższego poziomu udzielonych dotacji oraz umorzeń pożyczek. W zakresie kosztów statutowych (przeznaczonych na bezzwrotne finansowanie ochrony środowiska) w 2018 roku nastąpił wzrost o 41 134 tys. zł w porównaniu do 2017 roku.

Istotnymi pozycjami wśród kosztów były *dotacje*, które wyniosły 66 471 tys. zł, w tym:

- dotacje na cele bieżące 16 437 tys. zł,
- dotacje na cele inwestycyjne 50 026 tys. zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 8 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2018 rok kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 10 496 tys. zł.

W 2018 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 69 640 tys. zł.

Na *nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej* w 2018 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 351 tys. zł.

W związku z nałożonymi na Fundusz zobowiązaniami wynikającymi z art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw w 2018 roku z tytułu zwrotu gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości,

o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych wydatkowano kwotę 18 tys. zł.

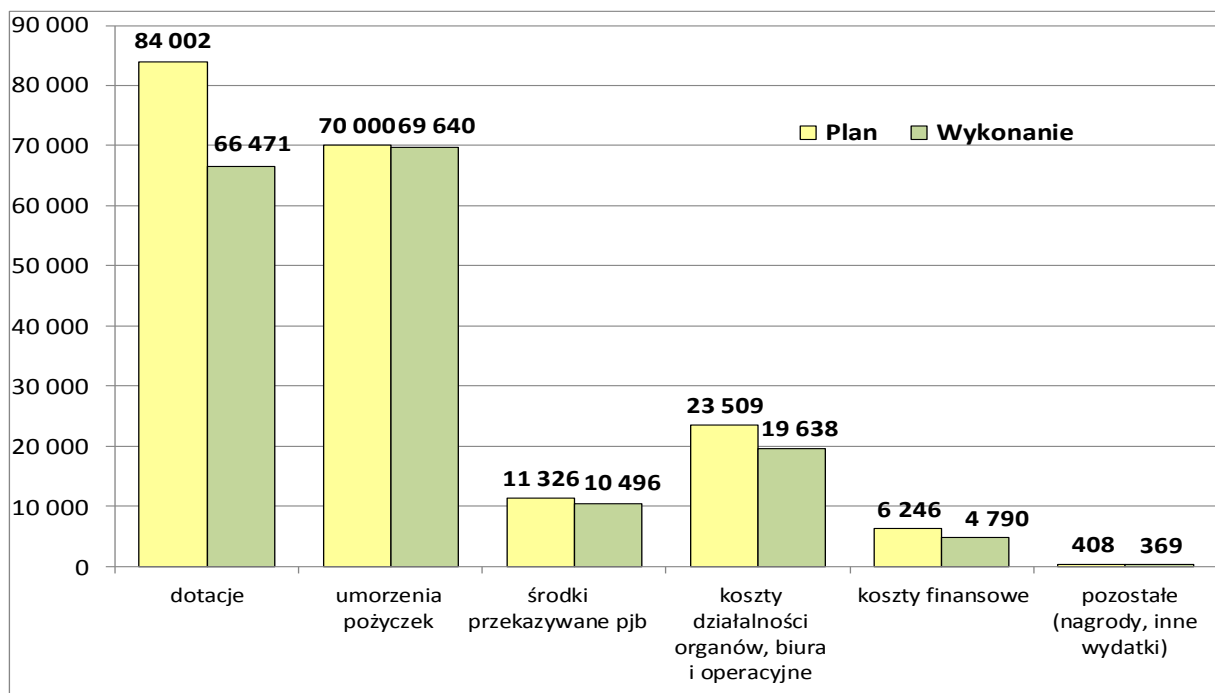
W 2018 roku *koszty działalności organów i biura* Funduszu wyniosły 19 501 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (15 870 tys. zł).

Koszty finansowe za 2018 rok wyniosły 4 790 tys. zł. Kwota ta obejmowała między innymi aktualizację wartości posiadanych przez Fundusz akcji, aktualizację wartość należności z tytułu udzielonych pożyczek (tzw. pożyczek trudnościamiagalnych) oraz płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętej w 2013 roku pożyczki z Narodowego Funduszu.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2018 roku wyniosły 137 tys. zł i dotyczyły w głównej mierze kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II” S.A.

Rys. 2. Plan i wykonanie kosztów za 2018 rok

[w tys. zł]

Stan funduszu na koniec 2018 roku wyniósł:	1 311 920 tys. zł
należności z tytułu udzielonych pożyczek	980 260 tys. zł
środki pieniężne	331 162 tys. zł
udziały i akcje	15 139 tys. zł

Na wielkość stanu funduszu na koniec 2018 roku wpłynęły także nie ujęte w układzie tabelarycznym Sprawozdania z wykonania Roczego Planu Finansowego za 2018 rok (ze względu na narzucony rozporządzeniem wzór planu, a w konsekwencji sprawozdania z realizacji planu), pozostałe zmniejszenia funduszu w wysokości 3 882 tys. zł. Kwota ta wynika ze zmniejszenia funduszu z tytułu utworzonej rezerwy na zobowiązania pracownicze – niewykorzystane urlopy pracowników Funduszu oraz rezerw na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalno-rentowe za lata minione.

Stan środków pieniężnych na koniec 2018 roku był wyższy od planowanego o 150 554 tys. zł, co związane jest między innymi z przesunięciem (na wniosek beneficjentów) terminów wypłat środków z 2017 na 2018 rok. Zobowiązania Funduszu z tytułu dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych na dzień 31.12.2018 roku do wypłaty w roku 2019 i latach kolejnych wynoszą 207 142 tys. zł.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2018 roku 572 tys. zł. W ramach tej kwoty zrealizowano dostawę i montaż 33 sztuk klimakonwektorów wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem. Wysokość tej kwoty obejmowała także wydatki na zakup sprzętu komputerowego, licencji na oprogramowanie biurowe, klimatyzatora do serwerowni oraz wyposażenia technicznego biura. W związku z przystąpieniem Funduszu do realizacji programu Czyste Powietrze w ramach wydatków majątkowych własnych dokonano także rozbudowy zintegrowanego systemu informatycznego: dostarczono i wdrożono moduł „Portal Beneficjenta”. Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Konstrukcja planu finansowego zgodna z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających najistotniejszą działalność Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego w rozdziale VI przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkość środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2018 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W ramach wspomagania działań na rzecz ochrony atmosfery i ochrony przed hałasem zaplanowano dofinansowanie w wysokości 277 597 tys. zł. W zakresie ochrony atmosfery w 2018 roku dofinansowano zadania w łącznej wysokości 203 050 tys. zł (73% planu). Kontynuowane były działania realizowane przez gminy w zakresie obszarowych programów ograniczenia emisji. Kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, modernizację oświetlenia, termoizolację obiektów, zarówno mieszkalnych, jak i biurowych, hal produkcyjnych, użyteczności publicznej oraz zabudowę źródeł energii odnawialnej. Fundusz w 2018 roku kontynuował realizację programu SMOG STOP, który przewidywał dofinansowanie dla mieszkańców województwa śląskiego realizujących zadania termomodernizacyjne w domach jednorodzinnych. W 2018 roku wysokość wypłaconych środków z tego tytułu wyniosła 12 578 tys. zł.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w 2018 roku zaplanowano kwotę 36 016 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 29 761 tys. zł (83% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska przetwarzania odpadów oraz ochronę gleb użytkowanych rolniczo. Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2018 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania z zakresu różnorodności biologicznej zaplanowano kwotę 2 587 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 2 436 tys. zł (94% planu).

Na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej zaplanowano kwotę 17 062 tys. zł, uruchomiono środki w wysokości 7 370 tys. zł (43% planu). Niepełne wykonanie planu związane jest w głównej mierze z niższym wykorzystaniem środków finansowych zabezpieczonych w 2018 roku na dofinansowanie organizacji sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24). Z przewidzianej na ten cel kwoty 10 000 tys. zł wydatkowane zostało 1 527 tys. zł. W ramach edukacji ekologicznej dofinansowano także wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

W zakresie ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 90 819 tys. zł wypłacono 68 451 tys. zł (75% planu). W obszarze ochrony wód polityka finansowa Funduszu ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz realizację zadań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód. W zakresie gospodarki wodnej Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa dostaw wody pitnej i dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia,
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez przeciwdziałanie suszy oraz likwidację skutków powodzi.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom Fundusz z zaplanowanej kwoty 7 522 tys. zł wypłacił 6 440 tys. zł (86% planu). W 2018 roku Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem realizował ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych, który miał na celu doposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej. Dofinansowano zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Środki przeznaczone zostały także na doposażeniem w sprzęt jednostek ochotniczej i państwowej straży pożarnej

Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 10 274 tys. zł. W 2018 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 9 984 tys. zł (97% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

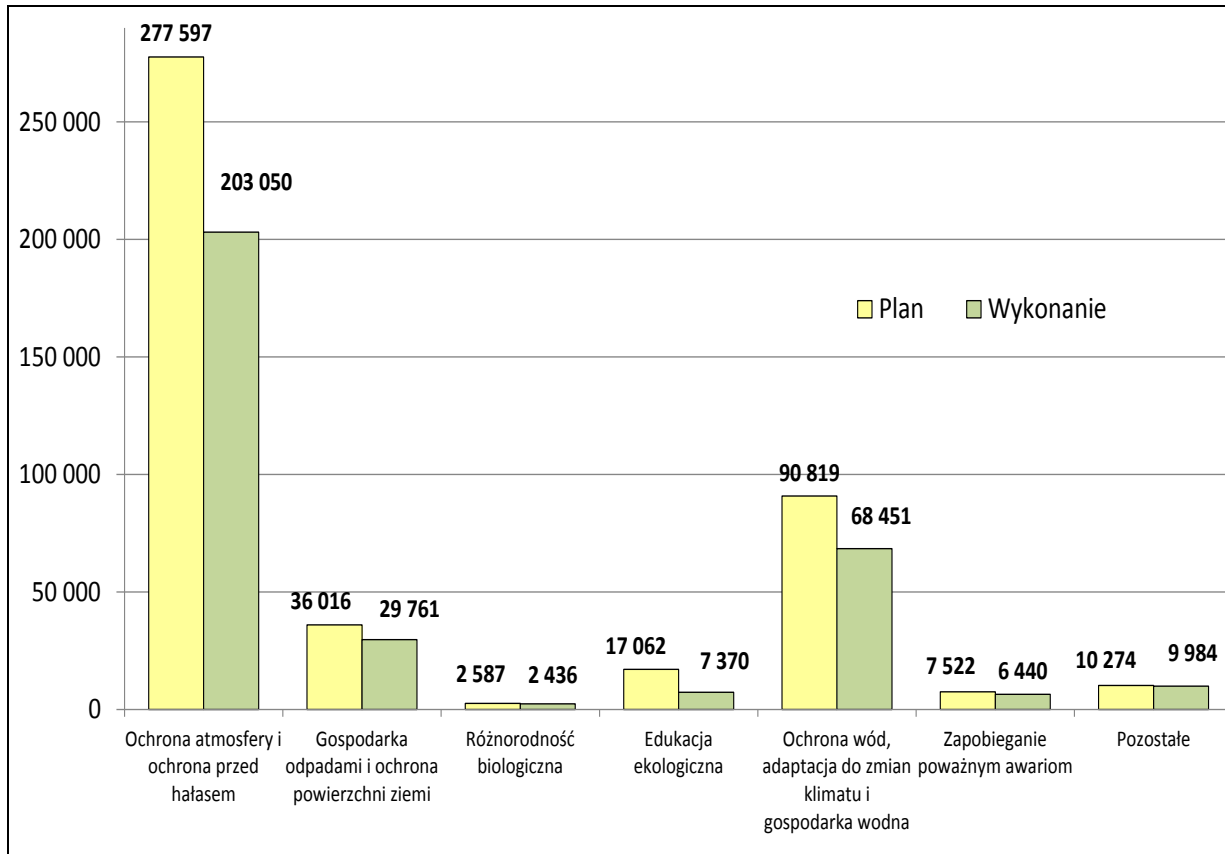
- zarządzania środowiskowego, w tym:
  - monitoringu środowiska - na wsparcie realizacji przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Państwowego Monitoringu Środowiska a także na zakup sprzętu do pomiaru zanieczyszczeń oraz prezentacji wyników monitoringu,
  - opracowań i ekspertyz, w tym na opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy,
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Plan działalności przewidywał także wsparcie finansowe w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Ta forma odgrywa jednak drugorzędną rolę w całym systemie finansowania Funduszu. Zaplanowane na ten cel środki w wysokości 8 tys. zł zostały w całości wypłacone na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych.

Ponadto w 2018 roku w dalszym ciągu Fundusz współpracował z bankami w zakresie uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie. Na te formy pomocy zaplanowano łącznie kwotę 2 659 tys. zł. W zakresie tej formy dofinansowania osoby fizyczne na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych w 2018 roku otrzymały środki w wysokości 1 780 tys. zł, natomiast na zadania związane budową przydomowych oczyszczalni ścieków wypłacono środki w wysokości 10 tys. zł.

Rys. 3. Kierunki wydatkowania środków w 2018 roku

[w tys. zł]

Plan i realizację wypłat środków finansowych w formie pożyczek, linii kredytowych, dotacji, przekazania środków oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych przedstawiono w Tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2018 roku według kierunków wydatkowania środków*[w tys. zł]*

Lp.	Kierunki wydatkowania środków	Pożyczki		Dotacje na cele bieżące		Dotacje na cele inwestycyjne		Przekazanie środków		Razem	
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
1	Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem	240 000	170 676	0	0	33 786	29 238	3 811	3 136	277 597	203 050
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	25 000	20 389	1 200	1 160	9 800	8 196	16	16	36 016	29 761
3	Różnorodność biologiczna	0	0	2 200	2 050	0	0	387	386	2 587	2 436
4	Edukacja ekologiczna	0	0	16 700	7 010	340	338	22	22	17 062	7 370
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	81 500	59 766	0	0	8 920	8 438	399	247	90 819	68 451
6	Zapobieganie poważnym awariom	500	0	0	0	4 100	3 518	2 922	2 922	7 522	6 440
7	Opracowania i ekspertyzy	0	0	1 900	1 682	0	0	282	281	2 182	1 963
8	Monitoring środowiska	0	0	0	0	5	0	3 487	3 486	3 492	3 486
9	Profilaktyka zdrowotna	0	0	4 600	4 535	0	0	0	0	4 600	4 535
10	Dotacje w ramach bankowych linii kredytowych	0	0	0	0	443	298	0	0	443	298
11	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych									8	8
12	Bankowe linie kredytowe									2 216	1 492
Razem		347 000	250 831	26 600	16 437	57 394	50 026	11 326	10 496	444 544	329 290

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

Do 15 marca 2018 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Marek Rembisz	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Bronisław Karasek	<i>Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku (Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Przemysław Drabek	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego
Piotr Kołodziejczyk	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

16 marca 2018 roku decyzją Ministra Środowiska została powołana na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Pani Magda Gosk. Od 16 marca 2018 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Bronisław Karasek	wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Piotr Kołodziejczyk	wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Przemysław Drabek	wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

Od 20 sierpnia 2018 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Bronisław Karasek	wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Krzysztof Piekarczyk	wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Przemysław Drabek	wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

W 2018 roku odbyło się 12 posiedzeń Rady Nadzorczej, podczas których podjęto 420 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w sprawie częściowego umorzenia udzielonych pożyczek oraz organizacyjne.

Rada Nadzorcza w 2018 roku, rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m. in.:

- Roczne Sprawozdanie Finansowe Funduszu za 2017 rok,
- Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego za 2017 rok,
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2017 rok,
- podział zysku Funduszu za 2017 rok,
- skorygowany Plan Finansowy na 2018 rok,
- skorygowany Plan działalności na 2018 rok,
- Roczny Plan Finansowy na 2019 rok,
- Plan działalności na 2019 rok,
- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2019 rok,
- Zasady,
- wdrożenie do realizacji przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”,
- „Szczególne zasady finansowania działań związanych z organizacją w Rzeczypospolitej Polskiej sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu”,
- wdrożenie Programu priorytetowego pn. Czyste Powietrze,
- przyjęcie Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz w sprawie przedłożenia wniosku o ustalenie „Szczególnych zasad dofinansowania”.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu, jako organowi nadzoru, który nie zgłosił zastrzeżeń do żadnej z nich.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

Do 16 kwietnia 2018 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Andrzej Pilot	Prezes Zarządu
Rafał Adamus	Zastępca Prezesa Zarządu
Tadeusz Kosek	Zastępca Prezesa Zarządu

Od 17 kwietnia do 2 września 2018 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Tomasz Bednarek	Prezes Zarządu
------------------------	----------------

Od 3 września 2018 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Tomasz Bednarek	Prezes Zarządu
Adam Lewandowski	Zastępca Prezesa Zarządu

Zarząd odbył w 2018 roku 66 posiedzeń i podjął 2 201 uchwał/rozstrzygnięć, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz organizacyjne.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2018 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 756 618,46 zł (tj. 0,5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2017 roku zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek,
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek),
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- wypełnianiu Porozumienia na rzecz poprawy jakości powietrza dla województwa śląskiego (Program Czyste Powietrze),
- wypełnianiu Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska,
- realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- udziale Funduszu w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”,
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu,
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej,
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2017 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2017 rok,
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2019 rok,
- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2019 rok,
- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi,
- uczestnictwie w konferencjach, naradach i sympozjach organizowanych przez gminy, podmioty gospodarcze, placówki naukowo-badawcze i administrację publiczną,
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego,
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS],
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu i podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

W 2018 roku na bieżąco była doskonalona organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą Programu Priorytetowego Czyste Powietrze oraz projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Mając na uwadze ogromne zainteresowanie mieszkańców województwa śląskiego Programem Czyste Powietrze, Fundusz

uruchomił w Częstochowie i Bielsku-Białej punkty konsultacyjne. Przeciętne zatrudnienie w 2018 roku w Funduszu wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 136,7 etatów.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 oraz europejskiego systemu ek zarządzenia i audytu we wspólnocie (EMAS), obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2018 roku poddano audytowi recertyfikacji działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001, ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie „Gromadzenia i gospodarowania środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim”.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach”. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z 27 lipca 2018 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ek zarządzenia i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

Przestrzeganie zasad zawartych w Księdze Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością i Środowiskowego należy do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników Funduszu. Zapewnia to, że istotne dla spełniania celów jakościowych i środowiskowych czynności związane z planowaniem, realizacją, pomiarem, analizą i doskonaleniem procesów są objęte pełnym nadzorem i udokumentowane.

Kontrola zarządcza, (o której mowa w art. 68 ustawy o finansach publicznych) ustanowiona została przez Kierownictwo Funduszu stosownie do wymogów prawnych. Wprowadzone rozwiązania organizacyjno–prawne uwzględniają wytyczne określone w standardach kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych.

Integralną częścią kontroli zarządczej jest wdrożony w Funduszu kompleksowy system zarządzania ryzykiem. W 2018 roku przeprowadzono udokumentowany proces identyfikacji i analizy ryzyka na poziomie operacyjnym i strategicznym. W wyniku tej analizy podjęto stosowne działania zaradcze, ograniczające ryzyko, poprzez m.in. wprowadzenie modyfikacji usprawniających funkcjonujące procedury.

W Funduszu audyt wewnętrzny realizowany jest na podstawie art. 274, ust. 4 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Istotę, cele, zasady i zakres przedmiotowy audytu wewnętrznego, organizację pracy audytora wewnętrznego oraz sposób i tryb postępowania audytowego w Funduszu, określają postanowienia aktu wewnętrznego, tj. regulaminu przeprowadzania audytu wewnętrznego.

Do obowiązków audytora w Funduszu należy również przeprowadzanie postępowań w trybie kontroli wewnętrznej – instytucjonalnej, co zostało unormowane stosowną regulacją.

W 2018 roku przedmiotem weryfikacji, przeprowadzonej przez audytora wewnętrznego były zagadnienia z zakresu:

- bezpieczeństwa informacji w systemach informatycznych,
- ochrony danych osobowych,
- problematyki Inwentaryzacji,
- spraw finansowo–księgowych,

- funkcjonowania systemu kontroli zarządczej.

W 2018 roku w Funduszu odbyła się 1 kontrola zewnętrzna przeprowadzona przez Departament Kontroli i Audytu Ministerstwa Energii oraz 2 kontrole przeprowadzone przez Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Katowicach. Kontrola Ministerstwa Energii dotycząca Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE zaleciła doprecyzowanie w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt zapisów dotyczących okresu przechowywania dokumentów projektu. Najwyższa Izba Kontroli badała działania Funduszu w zakresie efektów termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych, będących w zasobach spółdzielni mieszkaniowych, realizowanej z udziałem środków publicznych oraz w zakresie działania organów administracji publicznej w zakresie usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. W badanych zakresach w działalności Funduszu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2017 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Wydziałem Ochrony Środowiska. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego z zakresu opracowań i ekspertyz, edukacji ekologicznej, ochrony atmosfery i różnorodności biologicznej.

W marcu odbyły się 2 spotkania konsultacyjne nt. „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach w 2019 roku” z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych (potencjalnymi beneficjentami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach projektu „Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”).

Na początku czerwca Fundusz podpisał z Narodowym Funduszem porozumienie na rzecz poprawy jakości powietrza dla województwa śląskiego. W efekcie tego porozumienia Fundusz we wrześniu rozpoczął nabór wniosków w ramach rządowego Programu Czyste Powietrze.

Od początku września do grudnia eksperci Funduszu prowadzili spotkania informacyjne dla mieszkańców województwa śląskiego dotyczące sposobu i warunków aplikowania o środki w Programie Czyste Powietrze.

Pracownicy Funduszu prowadzili konsultacje z grupami beneficjentów reprezentujących samorządy gmin i powiatów, przedsiębiorców, spółdzielców i firmy komunalne na temat podstawowych zasad i warunków obowiązujących przy dofinansowaniu ze środków Funduszu zadań służących ochronie środowiska. Ekspert Funduszu zapraszani byli do udziału w szkoleniach i naradach poświęconych możliwościom wsparcia przez Fundusz proekologicznych inwestycji.

We wrześniu Fundusz przy współudziale Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach oraz Miasta Katowice realizował akcję „100 tysięcy drzew na 100-lecie niepodległości Polski 1918-2018”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Narodowy Fundusz, pod honorowym patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego.

Podczas odbywających się we wrześniu IV Dni Energii Miasta Katowice pod hasłem BLACK to GREEN Doradcy Energetyczni Funduszu udzielali zainteresowanym osobom informacji na stoisku Funduszu.

Fundusz brał aktywny udział w odbywającej się w grudniu w Katowicach 24 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP24). Na zakończenie COP24 podczas side event „EMAS - in practise” Zarząd Funduszu odebrał z rąk Ministra Środowiska Henryka Kowalczyka jubileuszowy certyfikat EMAS. To szczególne wyróżnienie, przyznawane jest organizacjom najdłużej zarejestrowanym w rejestrze EMAS.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła:

- opiniowania ważniejszych zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową przez Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- udziału Funduszu w pracach powołanego przez Wojewodę Śląskiego Zespołu ds. szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich w woj. śląskim,
- dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe Wojewodzie Śląskiemu, w tym:
  - prowadzenia stałych pomiarów stanu środowiska w ramach regionalnego monitoringu środowiska, wydania rocznych raportów o stanie środowiska,
  - doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- realizacji Programu Czyste Powietrze oraz pozostałych programów realizowanych w ramach umów udostępnienia środków przez Narodowy Fundusz,
- przygotowania przedsięwzięć planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności,
- współfinansowania przedsięwzięć z udziałem zagranicznych środków pomocowych, przede wszystkim Funduszu Spójności,
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych,
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

Wychodząc naprzeciwko postulatam pakietu klimatyczno-energetycznego UE20/20/20, Fundusz bierze udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, stworzonym w 2015 roku przez Narodowy Fundusz, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwo Gospodarki. Beneficjentem projektu jest Narodowy Fundusz we współpracy z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami. Z ramienia Funduszu w projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuł certyfikowanego Doradcy Energetycznego, wyodrębnionych w strukturze Funduszu jako Zespół Doradców Energetycznych.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Rozwoju i Finansów oraz Ministerstwem Energii pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim czy 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu na terenie województwa śląskiego. Wsparcie jest adresowane do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych i energetycznych.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Z myślą o realizacji celów dotyczących jakości i zapewnienia zadowolenia klientów Funduszu oraz innych zainteresowanych stron, przez cały rok 2018 pracownicy Funduszu uczestniczyli na bieżąco w seminariach, konferencjach i innych spotkaniach konsultacyjnych.

W marcu 2018 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami pozarządowych organizacji ekologicznych, którego celem była konsultacja zapisów „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW na 2019 rok”.

Fundusz w ramach porozumień o współpracy zawartych z Regionalną Izbą Gospodarczą, Izbą Rzemieślniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach, Głównym Instytutem Górnictwa i Polską Izbą Ekologii wspierał działania i obsługiwał Punkty Konsultacyjne działające przy tych instytucjach. W punktach konsultacyjnych można zapoznać się z ofertą Funduszu – na stałe wyposażone są w ulotki informacyjne o możliwościach dofinansowania zadań proekologicznych.

Po raz dwudziesty piąty Fundusz przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi. 24 kwietnia w Katowicach odbyła się uroczystość wręczenia Zielonych Czeków – nagród dla osób wyróżniających się w działalności proekologicznej na terenie województwa śląskiego. Nagrody przyznano w kategoriach: programy i akcje dotyczące ochrony przyrody, prace naukowo-badawcze, edukacja ekologiczna, szkolna edukacja dzieci i młodzieży, działania popularyzatorskie i promocja postaw proekologicznych.

Fundusz zorganizował czwartą edycję konkursów na utworzenie szkolnych eko-pracowni: „Zielona pracownia_projekt'2018” i „Zielona pracownia'2018”. Adresatami były szkoły podstawowe i średnie z terenu województwa śląskiego („Zielona pracownia_projekt'2018”) oraz organy prowadzące placówki oświatowe („Zielona pracownia'2018”). W czerwcu w Ośrodku Harcerskim w Chorzowie w ramach regionalnych obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska miała miejsce akcja informacyjno-edukacyjna „Moc Zielonych Atrakcji”, podczas której odbywały się warsztaty edukacyjne, eko-konkursy i zabawy, występy zespołów harcerskich oraz podsumowanie IV edycji tych konkursów.

W październiku przedstawiciele Funduszu wzięli udział w 8 Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Katowicach. Fundusz jako Główny Partner Instytucjonalny prowadził sesję "Polska bez smogu". W sesji uczestniczyli zaproszeni eksperci, w tym Minister Środowiska oraz przedstawiciele Ministerstwa Energii i Narodowego Funduszu. Podczas Targów Biznes Expo w ramach Kongresu na stoisku Funduszu specjaliści przedstawiali jego ofertę.

Podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich POL-ECO SYSTEM odbył się Młodzieżowy Kongres Klimatyczny, będący finałem Konkursu „Młodzieżowe Przesłanie Klimatyczne dla przyszłości” ogłoszonego we wrześniu 2018 roku. Jego organizatorem były Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, współorganizatorem - Międzynarodowe Targi Poznańskie, a Partnerem - Narodowy Fundusz. Laureatem Konkursu na szczeblu wojewódzkim został zespół uczniów z Zespołu Szkół w Czerwionce-Leszczynach. Fundusz obejmował swym patronatem

odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria poświęcone tematyce ochrony środowiska oraz ekologiczne targi i wystawy:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. J.F. Kennedy'ego w Bytomiu - wojewódzki konkurs wiedzy o Morzu Bałtyckim,
- Fundacja Świadomi Klimatu - X edycja Krajowego Konkursu Energetycznego im. prof. Jacka Malko "Wszystko zależy od energii!",
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Częstochowa - V edycja interdyscyplinarnego konkursu wiedzy o wodzie WODA=ŻYCIE,
- Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach – III powiatowy Turniej Farmaceutyczny "Wszystkie łąki i pastwiska, wszystkie góry i pagórki są aptekami",
- Katedra Prawa Górniczego i Ochrony Środowiska Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego - konferencja na temat "Prawne instrumenty ochrony powietrza",
- Szkoła Podstawowa nr 27 w Sosnowcu - projekt ekologiczny "Ekologiczna rodzina",
- Polska Izba Ekologii - konferencja na temat "Racjonalizacja zasad gospodarowania odpadami w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym",
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Kłobucku - konkurs "Odnawialne źródła energii (OZE) i możliwości ich wykorzystania w pow. kłobuckim i woj. śląskim",
- Gmina Pszczyna - VII edycja DAISY DAYS,
- Miasto Czeladź - II Targi Pszczelarstwa i Ekologii "PszCzeladź 2018",
- Polska Izba Ekologii - konkurs "Ekolaury",
- Miejskie Przedszkole nr 51 w Sosnowcu - między przedszkolny konkurs plastyczny "W krainie bociana" oraz między przedszkolny turniej wiedzy i umiejętności dla 6-latków pt. "W krainie bociana",
- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie - XXXIX Dni Otwarte Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- Tarnogórskie Centrum Kultury - "Eko-kraina" warsztaty ekologiczne dla dzieci i dorosłych,
- Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Ekologii Zielona Ziemia - 13 edycja Kampanii edukacyjnej "Szukamy Rady na Odpady" NATURALNIE ZDROWYM BYĆ,
- Miasto Bieruń - wydarzenie ekologiczne pn. Smok czy Smog - Zielony Dzień Dziecka,
- Miesięcznik "Napędy i sterowanie" - Seminarium naukowo-techniczne „Automatyka w ochronie środowiska”,
- Miasto Katowice - IV Dni Energii Miasta Katowice,
- Polska Izba Ekologii - Konferencja "Ochrona powietrza w kontekście zmian klimatycznych",
- Expo Silesia Sp. Z o.o. – Forum Gospodarki Wodnej i Ściekowej HydroSilesia.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- <https://twitter.com/WFOSiGWKatowice>,
- <https://www.facebook.com/wfosigw.katowice>

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- Programie Czyste Powietrze,
- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych,
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek,
- Funduszach Europejskich,
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach,
- bieżącej działalności organów Funduszu,
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także aktywna zakładka „Portal Beneficjenta”, w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>),
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2018 roku, publikowany na stronie internetowej Funduszu,
- elektroniczny newsletter informujący samorządy i media województwa śląskiego o najważniejszych, bieżących wydarzeniach z udziałem przedstawicieli Funduszu, rozsyłany drogą mailową do gmin i mediów w województwie śląskim.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

W 2018 roku Fundusz kontynuował wypełnianie obowiązków wynikających z Porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetu: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (wraz z późniejszymi aneksami). Na mocy tego porozumienia Fundusz pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro.

W 2018 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 na podstawie planu kontroli w obszarze kontroli na miejscu realizacji projektu (trwałości projektu).

Kontrola projektu na miejscu - trwałości projektu miała na celu sprawdzenie, czy w Projekcie nie nastąpiły znaczące modyfikacje w rozumieniu art. 57 ust. 1 rozporządzenia ogólnego 1083/2006, a w szczególności czy majątek wytworzony w wyniku realizacji Projektu jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem.

W 2018 roku przeprowadzono 6 planowych kontroli trwałości projektu oraz 1 kontrolę doraźną w zakresie trwałości projektu.

2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Fundusz jest Instytucją Wdrażającą w systemie instytucjonalnym wdrażania programów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Energii umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POIiŚ na lata 2014-2020.

Fundusz czynnie współpracował z potencjalnymi beneficjentami Działania 1.7 poprzez m.in. liczne spotkania robocze, szkolenia, kontakty telefoniczne oraz mailowe. Celem tych działań było wykorzystanie w całości przyznanej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POIiŚ 2014-2020 alokacji środków tj. kwoty 240 871 056 EUR. Fundusz bierze również czynny udział w konsultacjach dokumentów programowych na szczeblu krajowym.

W 2018 roku odbyły się dwa nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Działania 1.7, o które mogli ubiegać się przedsiębiorcy z terenu całego województwa śląskiego. Projekty z tego terenu nie muszą konkurować z projektami z innych regionów Polski. Projekty w ramach poddziałania 1.7.2 i 1.7.3 były wybierane w trybie konkursowym. W 2018 roku trwała ocena wniosków złożonych w konkursach ogłoszonych w 2017 roku, dla których umowy zostały podpisane we wrześniu 2018 roku. W 2018 roku złożonych zostało 11 wniosków o dofinansowanie. W 2018 roku dla 6 wnioskodawców w poddziałaniu 1.7.1 (wspólnot mieszkaniowych i ich porozumień oraz spółdzielni mieszkaniowych) trwała ocena wniosków złożonych w naborze do 29 grudnia 2017 roku. Łączna kwota dofinansowania, o którą wnioskowali potencjalni beneficjenci w poddziałaniu 1.7.1 to 17,6 mln złotych. W poddziałaniu 1.7.2 złożonych zostało 5 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 35,8 mln zł.

W 2018 roku podpisano łącznie 74 umowy o dofinansowanie udzielając wsparcia w wysokości 204,49 mln złotych z czego 11 umów z przedsiębiorstwami ciepłowniczymi, 54 umowy ze wspólnotami mieszkaniowymi i 9 umów ze spółdzielniami mieszkaniowymi.

W 2018 roku wypłacono Beneficjentom Działania 1.7 dofinansowanie w wysokości 42 mln zł i certyfikowano wydatki kwalifikowane w wysokości 51,4 mln zł.

Ponadto, Fundusz kontynuował współpracę z Narodowym Funduszem – Instytucją Wdrażającą POIiŚ w ramach porozumienia zawartego w dniu 28 października 2015 roku, dotyczącego powierzenia części obowiązków Funduszowi w ramach działania 2.3. POIiŚ 2014-2020 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach jako Instytucji Wdrażającej. Działania te obejmowały:

- przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów dla wnioskodawców,
- wsparcie wnioskodawców w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie,
- przeprowadzenie kontroli na miejscu realizacji projektów.

Wydatki Funduszu związane z wdrażaniem POIiŚ były współfinansowane z dwóch projektów pomocy technicznej:

- POIiŚ Projekt: Plan działań sektora energetyka na lata 2014-2020, Działanie 10.1 Pomoc techniczna. W 2018 roku w ramach projektu Fundusz złożył 4 wnioski o płatność. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wynosiła 162 tys. zł natomiast z budżetu państwa 29 tys. zł.
- POPT Projekt: "Wsparcie zatrudnienia w WFOŚiGW w 2018 roku", Działanie 1.1 Wsparcie zatrudnienia. W ramach projektu Fundusz złożył 3 wnioski o płatność za I, II, III kwartał 2017 roku oraz wnioski o wypłatę zaliczki. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wyniosła w 2018 roku 1 437 tys. zł.

2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

W 2018 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w obszarze kontroli:

- projektu na miejscu realizacji obiektu – trwałości projektu,
- zawartych umów pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych, kwalifikowalności wydatków oraz zgodności z dokumentacją przetargową i ofertą wybranego wykonawcy,
- prawidłowości zawierania aneksów do umów pod kątem spełniania przesłanek przewidzianych obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków,
- prawidłowości udzielania zamówień uzupełniających i dodatkowych pod kątem spełniania przesłanek przewidzianych obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków.

W 2018 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 na podstawie planu kontroli w obszarze kontroli na miejscu realizacji projektu, a także podejmował działania doraźne.

Przeprowadzono 1 kontrolę na zakończenie projektu. Kontrola na zakończenie projektu miała na celu przede wszystkim potwierdzenie, że istnieją oraz są kompletne i dostępne wszystkie dokumenty obrazujące cykl życia projektu, a także potwierdzenie właściwej ścieżki audytu, o której mowa

w art. 125 ust. 4 lit. d rozporządzenia ogólnego, w odniesieniu do zrealizowanego projektu. Kontrolę zakończono bez zaleceń pokontrolnych.

Ponadto przeprowadzono 74 wizyty monitorujące, które miały na celu w 11 przypadkach weryfikację zgodności stanu faktycznego ze stanem opisanym w dokumentacji aplikacyjnej oraz w dokumentacji projektowej. We wszystkich jedenastu przypadkach stwierdzono istotne rozbieżności. W pozostałych 63 przypadkach celem wizyt monitoringowych była ocena stopnia zaawansowania prac na poszczególnych projektach i w tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole procedur zawierania umów miały na celu sprawdzenie, czy umowy są zawierane zgodnie z prawem, w szczególności, czy przestrzegane są zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

W okresie do 30.06.2018 roku IW nie sporządziła planu kontroli procedur zawierania umów, ponieważ trwały jeszcze nabory wniosków o dofinansowanie. Zatem wszystkie kontrole wszczęte w tym okresie miały charakter doraźny. W drugim półroczu 2018 roku obowiązywał już plan kontroli procedur zawierania umów. W 2018 roku wszczęto 111 kontroli, z czego do końca roku zakończone zostały 74 kontrole procedur zawierania umów i zmian do umów (62 to kontrole procedur zawierania umów, a 12 to kontrole zmian do umów).

W zakończonych kontrolach:

- w 14 informacjach pokontrolnych nie stwierdzono naruszeń powodujących konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowalnych; wynik kontroli: *bez zastrzeżeń*,
- w 8 informacjach pokontrolnych stwierdzono naruszenia niepowodujące konieczności nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowalnych; wynik kontroli: *z nieistotnymi zastrzeżeniami*;
- w 52 opiniach stwierdzono naruszenia powodujące konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowalnych; wynik kontroli: *z istotnymi zastrzeżeniami*.

3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”

Rok 2018 był trzecim rokiem realizacji przez Fundusz Projektu Doradztwa Energetycznego. Umowa pomiędzy Ministrem Energii i Prezesem Narodowego Funduszu rozpoczynająca realizację "Ogólnopolskiego system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE", o wartości 128 974 901,28 zł, została podpisana 3 marca 2016 roku. Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki".

W dniu 28 kwietnia 2016 roku Fundusz, jako jeden z 15 partnerów, podpisał z Narodowym Funduszem umowę o wspólnej realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego. Wartość Projektu przyznana dla Funduszu wynosi 7 255 912,70 zł i w 100% jest refundowana z Funduszy Europejskich. Projekt będzie realizowany do 31.12.2023 roku.

Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuły certyfikowanego Doradcy energetycznego. Doradcy dzięki zdobytym umiejętnościom m. in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu niskoemisyjnego, odnawialnych źródeł energii są przygotowani do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego, a także przedsiębiorców i osób fizycznych w realizacji

zadań poprawiających efektywność energetyczną i ograniczających emisję szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza. W pierwszym roku realizacji Projektu Doradcy wspierali gminy w opracowywaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), aktualnie służą wsparciem doradczym przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. W kolejnym etapie Doradcy będą podejmować działania edukacyjne, w tym uczestniczyć w szkoleniu energetyków gminnych.

Działania Doradców wykazywane są w comiesięcznych raportach przekazywanych do Narodowego Funduszu, jako Partnera Wiodącego. Każdy z partnerów ma wyznaczone cele w postaci wskaźników. W 2018 roku Doradcy objęli wsparciem doradczym 84 inwestycje, udzielili 474 konsultacje i 554 porady, ocenili 5 Planów Gospodarki Niskoemisyjnej opracowanych przez gminy województwa śląskiego. W ramach działań informacyjno-promocyjnych Doradcy wzięli udział w 15 imprezach masowych i zamieścili 3 publikacje prasowe w czasopiśmie branżowym. W ramach działań szkoleniowych, w okresie od grudnia 2017 roku do lipca 2018 roku, przeprowadzono cykl 7 szkoleń dla pracowników ośrodków pomocy społecznej w zakresie efektywnego gospodarowania energią w domu i możliwości pozyskania środków na wymianę kotłów. Szkolenie zostało zorganizowane wspólnie z Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, na mocy porozumienia pomiędzy Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach realizacji Programu Czyste Powietrze. Przeszkolonych zostało 139 osób.

Od 4 września 2018 roku tj. od dnia rozpoczęcia kampanii informacyjnej promującej dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji jednorodzinnych budynków mieszkalnych działania skupione były na prowadzeniu spotkań i udziale w obsługiwaniu uruchomionej w Funduszu infolinii. Kampania prowadzona była na zlecenie Ministerstwa Środowiska w ramach Programu Czyste Powietrze. Przeprowadzone zostały spotkania informacyjne w 165 gminach, w których wzięło udział ok. 17 tys. mieszkańców województwa śląskiego.

V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE

W 2018 roku uruchomiony został rządowy program priorytetowy Czyste Powietrze. Jego najważniejszym celem jest ograniczenie emisji do atmosfery szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania domów jednorodzinnych słabej jakości paliwem w przestarzałych domowych piecach. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego. Budżet Programu wynosi 103 mld zł, a okres realizacji sięga roku 2029 .

W czerwcu 2018 roku zawarte zostało pomiędzy Narodowym Funduszem a 16 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej Porozumienie w sprawie realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2018 roku w ramach Programu Czyste Powietrze Fundusz przyjął 3 534 wnioski.

W dniu 18.12 2018 roku zawarte zostały z Narodowym Funduszem umowy udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji, pożyczek i wspólnej realizacji Programu Czyste Powietrze. Narodowy Fundusz deklaruje udostępnienie w 2019 roku Funduszowi na realizację Programu 90 000 tys. zł środków z przeznaczeniem na dotacje oraz 21 000 tys. zł z przeznaczeniem na pożyczki. Przewidziane środki własne Funduszu wynoszą odpowiednio 10 800 tys. zł oraz 29 000 tys. zł.

Mając na uwadze nowe wyzwania związane z realizacją Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w Funduszu na bieżąco doskonalona była organizacja pracy. W związku z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, Fundusz uruchomił punkty konsultacyjne w Częstochowie i Bielsku-Białej. Rozbudowany został Zintegrowany System Informatyczny Funduszu, dostarczony i wdrożony moduł „Portal Beneficjenta”, umożliwiający beneficjentom wypełnianie stosownego wniosku opartego na aktywnym formularzu, minimalizującym możliwość popełnienia błędu. Wprowadzona została procedura przyjmowania, rozpatrywania i oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym. Pozwoliło to w grudniu 2018 roku podjąć przez Zarząd Funduszu pierwsze pozytywne decyzje o dofinansowaniu zadań w tym zakresie.

2. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH

W dniu 29.05.2018 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”.

Program, przygotowany został przez Narodowy Fundusz w odpowiedzi na Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, zawarte w 2015 roku pomiędzy Ministrem Środowiska a Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Beneficjentami środków w tym Programie było 26 jednostek ochotniczych straży pożarnych znajdujących się na Liście zaakceptowanej przez Ministra Środowiska w ramach porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 roku w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. W ramach Programu zakupiony został przez

ochotnicze straże pożarne specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń między innymi zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Na 2018 rok kwota alokacji do dofinansowania w formie dotacji wynosiła 5 860 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 2 100 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 3 760 tys. zł.

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2018-2021.

3. PROGRAM PRIORYTETOWY POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE

W dniu 29.05.2018 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Program przygotowany został przez Narodowy Fundusz. Celem programu jest zmniejszenie zużycia energii, a w konsekwencji zmniejszenie emisji CO₂ w związku z działaniami poprawiającymi efektywność wykorzystywania energii w budynkach.

Beneficjentami środków w tym Programie były zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej:

- podmioty prowadzące działalność leczniczą w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych w formie: w szczególności szpitali, zakładów opiekuńczo – leczniczych, zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych, hospicjów, wpisane do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, o których mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- podmioty prowadzące muzea wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 maja 2008 roku w sprawie sposobu prowadzenia Państwowego Rejestru Muzeów, wzoru wniosku o wpis do Rejestru, warunków i trybu dokonywania wpisów oraz okoliczności, w jakich można zarządzić kontrolę w celu ustalenia, czy muzeum spełnia nadal warunki wpisu do Rejestru),
- podmioty prowadzące domy studenckie, zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym,
- podmioty będące właścicielem budynku wpisanego do Rejestru zabytków zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe w rozumieniu odrębnych przepisów.

Zgodnie z umową, Narodowy Fundusz zadeklarował udostępnienie środków na udzielenie dotacji do kwoty 34 172 tys. zł natomiast Fundusz zobowiązał się przeznaczyć środki do kwoty 8 600 tys. zł.

W ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” Narodowy Fundusz w 2018 roku przekazał do Funduszu 43 wnioski beneficjentów, które pozyskał w ramach prowadzonego naboru .

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2016-2022.

4. PROGRAM PRIORYTETOWY LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI WSPIERAJĄCA WZROST EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I ROZWÓJ ROZPROSZONYCH ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII - KAWKA

Rok 2018 był ostatnim rokiem realizacji umów udostępnienia środków zawartych z Narodowym Funduszem w ramach programu priorytetowego:

- ”Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. Część 1) Program pilotażowy KAWKA”,
- „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA – Likwidacji niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii.

Celem dwóch części Programu KAWKA była likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii.

W latach 2014-2018 Fundusz wydatkował środki Narodowego Funduszu w ramach dwóch części programu KAWKA w łącznej wysokości 14 342 tys. zł. Środki własne Funduszu przeznaczone na dofinansowanie zadań w ramach tych Programów wyniosły ogółem 12 757 tys. zł.

VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2018 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów z 16.11.2010 roku w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2018 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę KPW Audytor Sp. z o.o. w Łodzi, dokonała Rada Nadzorcza Funduszu w ramach przeprowadzonego postępowania obejmującego wykonanie badania sprawozdań finansowych za lata 2017-2018. W przedstawionej opinii Rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2018 roku wyniosła 1 336 290 tys. zł i jest niższa w stosunku do poprzedniego roku o ponad 34 149 tys. zł. Po stronie aktywów na zanotowaną zmianę złożył się wzrost środków pieniężnych (80 039 tys. zł) przy jednoczesnym spadku wartości posiadanych udziałów i akcji (-3 865 tys. zł) oraz spadku należności z tytułu pożyczek udzielanych w ramach działalności statutowej (-112 737 tys. zł). Należności z tytułu udzielonych pożyczek których wartość na dzień bilansowy wynosiła 980 260 tys. zł stanowiły największy składnik aktywów Funduszu (73,36%).

Po stronie pasywów zanotowano spadek kapitału (funduszu) własnego w kwocie 25 325 tys. zł oraz spadek zobowiązań wynikający ze spłaty pożyczki zaciągniętej w NFOŚiGW (-12 960 tys. zł).

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu majątku w 2018 roku przekracza 98%.

Tabela nr 4. Wybrane pozycje bilansu

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2017	Za rok 2018
I.	AKTYWA, z tego:	1 370 439	1 336 290
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 327	6 300
2.	Należności długoterminowe	829 809	756 866
3.	Inwestycje długoterminowe	19 003	15 139
4.	Należności krótkoterminowe	264 114	226 684
5.	Inwestycje krótkoterminowe	251 123	331 162
II.	PASYWA, z tego:	1 370 439	1 336 290
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 337 245	1 311 920

1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 256 487	1 256 487
------	------------------------------	-----------	-----------

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2018 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 106 422 tys. zł i były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 797 tys. zł.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2018 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 146 976 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i przekazane gminom utracone dochody z tytułu podatku od nieruchomości (w wyniku ulg w związku z prowadzoną gospodarką wodną). Poziom finansowania bezzwrotnego był istotnie wyższy od zrealizowanego w roku 2017 (105 842 tys. zł).

W okresie sprawozdawczym koszty działalności organów i biura Funduszu wyniosły 19 501 tys. zł. Zarząd przykładął dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów, w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, że zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2018 roku, z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek uzyskano kwotę 32 646 tys. zł co oznacza 10,50 % spadek w relacji do roku poprzedniego.

W 2018 roku Fundusz odnotował stratę w kwocie 21 443 tys. zł. Porównanie rachunku wyników za lata 2017 i 2018 nakazuje wskazać na dominujący wzrost wydatków związanych z dofinansowaniem ochrony środowiska a więc ustawowy cel działalności Funduszu. Poniesiona strata jest porównywalna (niższa) od zysku za rok poprzedni. Można powiedzieć że, w perspektywie tych dwóch lat Fundusz zrealizował dofinansowanie adekwatne do dostępnych źródeł przychodów. Ponadto należy zauważyć, że Fundusz w najbliższych latach będzie musiał się dostosować do istotnego spadku przychodów z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Docelowo zmniejszy to możliwości finansowania dotacyjnego, które jest też związane z finansowaniem zwrotnym poprzez poziom preferencji udzielanego finansowania. Przekłada się to na brak uzasadnienia dla dalszego wzrostu stanu Funduszu (kapitału własnego).

W roku 2018 zostały utworzone rezerwy na świadczenia pracownicze (nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz niewykorzystane urlopy) w wysokości 3 979 tys. zł. Kwota 3 882 tys. zł dotyczy lat minionych i została ujęta w pozycji nierozliczony wynik z lat ubiegłych.

Zarząd Funduszu zwrócił się do Rady Nadzorczej o pokrycie straty powstałej za 2018 rok oraz nierozliczonego wyniku lat minionych w łącznej kwocie 25 325 113,66 zł z funduszu rezerwowego który obecnie wynosi 80 442 527,48 zł.

Tabela nr 5. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2017	Za rok 2018
1.	Przychody	107 857	109 954
2.	w tym opłaty i kary ekologiczne	105 625	106 422
3.	Koszty	124 434	166 477
4.	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	105 842	146 976
5.	koszty funkcjonowania organów i biura	18 593	19 501
6.	Zysk (Strata)	-16 578	-56 523
7.	Pozostałe przychody operacyjne	2 626	2 440
8.	w tym dotacja w ramach pomocy technicznej POIiS	1 975	1 628
9.	Pozostałe koszty operacyjne	169	138
10.	Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	-14 120	-54 221
11.	Przychody finansowe	40 841	37 567
12.	w tym odsetki	40 611	37 567
13.	Koszty finansowe	402	4 790
14.	w tym: aktualizacja wartości aktywów finansowych	0	4 516
15.	odsetki	402	274
16.	Zysk (Strata) z działalności gospodarczej	26 318	-21 443
17.	Zysk (Strata) brutto = netto	26 318	-21 443

VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

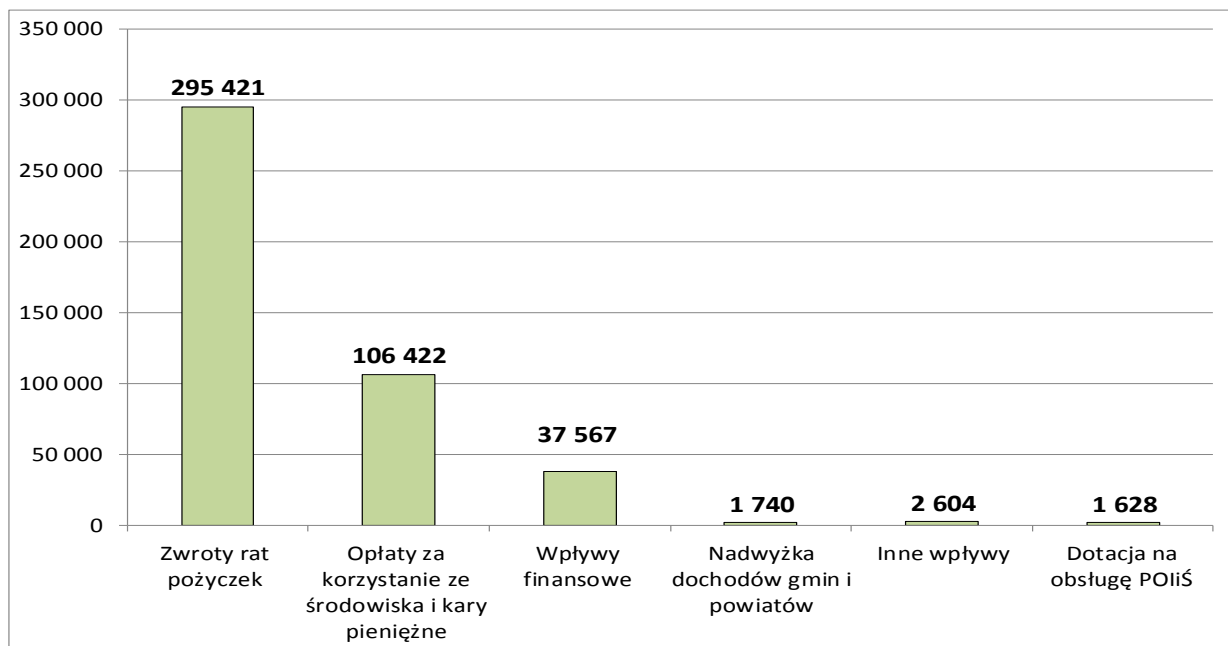
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu:

- zwrotów rat pożyczek i kredytów,
- opłat za korzystanie ze środowiska,
- odsetek od pożyczek i lokowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych.

Rys. 4. Wpływy Funduszu w 2018 roku

[w

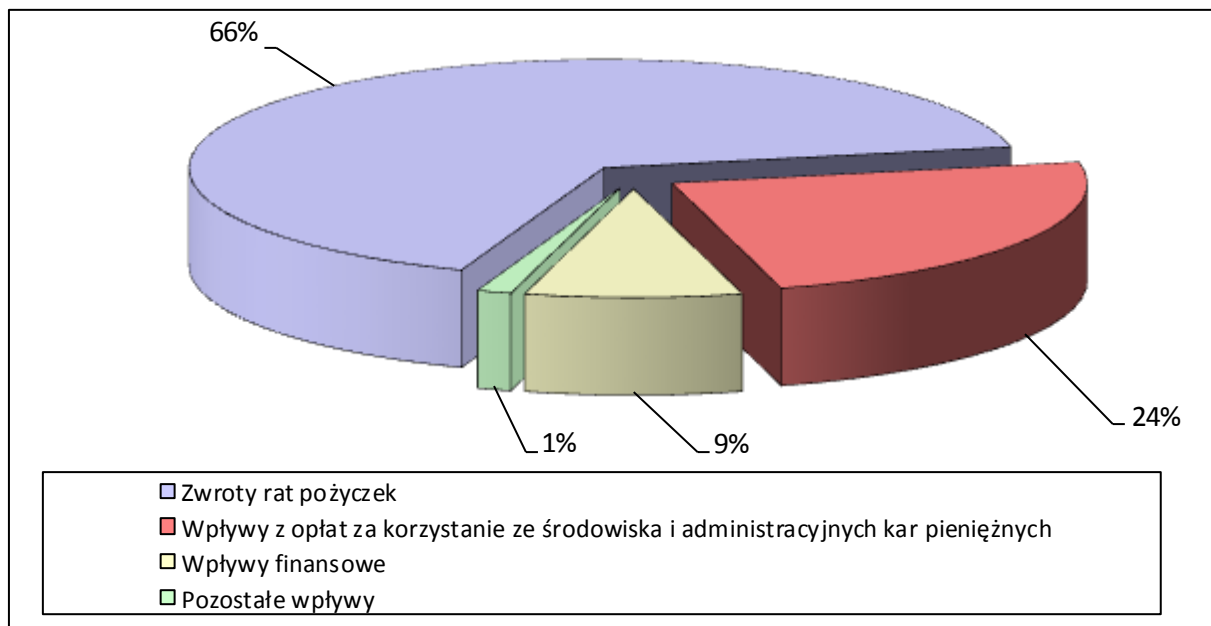

tys. zł]

Tabela nr 6. Struktura wpływów Funduszu w latach 2016-2018

[w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2016	2017	2018
1.	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	112 637	105 625	106 422
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	1 469	1 256	1 740
3.	Zwroty rat pożyczek	256 979	231 460	295 421
4.	Wpływy finansowe	41 266	40 841	37 567
5.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POliŚ)	2 017	1 975	1 628
6.	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	1 194	1 627	2 604
Razem		415 562	382 784	445 382

Rys. 5. Struktura wpływów Funduszu w 2018 roku

Wydatki Funduszu w roku 2018 wyniosły 362 564 tys. zł, w tym w formie dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów – 66 471 tys. zł, środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 10 496 tys. zł oraz pożyczek i kredytów – 252 323 tys. zł. W 2018 roku kontynuowana była spłata zaciągniętej w Narodowym Funduszu pożyczki. Wysokość spłaconej pożyczki wyniosła 12 960 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 20 314 tys. zł to: nagrody, zwrot gminom utraconych dochodów, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne. Struktura wydatków przedstawiona została w Tabeli nr 7.

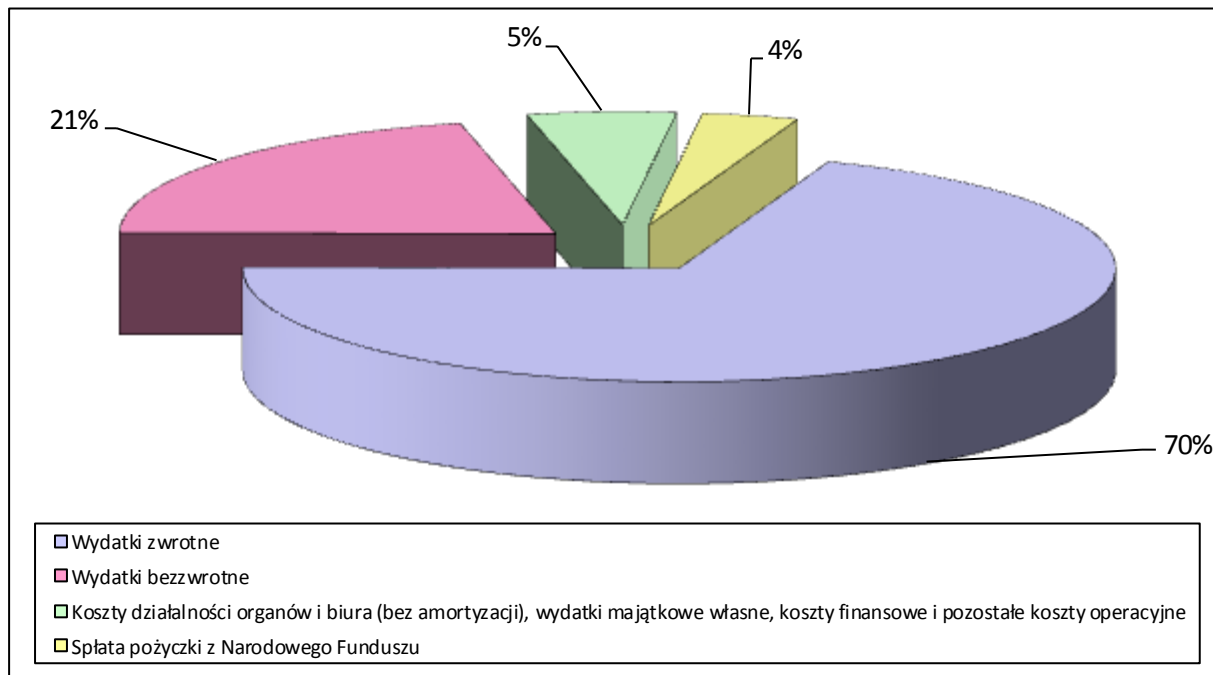
Wśród wydatków najwyższą kwotę stanowiły pożyczki – 69,6%. Udział finansowania w formie dotacji oraz dopłaty do kredytów bankowych wynosił 18,3%, natomiast w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa – 2,9%.

Koszty działalności organów i biura wyniosły 5,2%, spłaty pożyczki z Narodowego Funduszu 3,6%, a pozostałe wydatki, na które składały się nagrody, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i operacyjne oraz zwrot gminom utraconych dochodów stanowiły 0,4% wydatków ogółem.

Tabela nr 7. Struktura wydatków Funduszu w latach 2016-2018

[w tys. zł]

Lp.	Wydatki	2016	2017	2018
1.	Wydatki bezwrotne (dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, przekazanie środków pjb, nagrody, zwrot gminom utraconych dochodów)	56 899	56 148	77 336
2.	Wydatki zwrotne (pożyczki)	274 321	257 308	252 323
3.	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	18 657	18 893	19 945
4.	Spłata pożyczki z NFOŚiGW	12 960	12 960	12 960
Razem		362 837	345 309	362 564

Rys. 6. Struktura wydatków Funduszu w 2018 roku

2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU

W 2018 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (w tym umorzenia pożyczek) wyniosła 399 299 tys. zł, o 36 149 tys. zł więcej niż w 2017 roku.

Udział procentowy kosztów działalności organów i biura do udzielonej w 2018 roku pomocy wynosi 4,88 %, a biorąc pod uwagę także środki udostępnione przez Narodowy Fundusz (3 855 tys. zł) wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 4,84%. Dodatkowo udział procentowy kosztów działalności skorygowanych o koszty obsługi POiŚ do udzielonej pomocy ogółem (środki Funduszu oraz Narodowego Funduszu) wynosi 4,25 %.

Pomoc finansowa Funduszu w kwotach bezwzględnych była największa w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery i ochroną wód, adaptacją do zmian klimatu i gospodarką wodną, a w dalszej kolejności z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, a także z edukacją ekologiczną. Znaczna część pomocy aktywizowała również zapobieganie poważnym awariom, profilaktykę zdrowotną, różnorodność biologiczną oraz zarządzanie środowiskowe w regionie.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższą pomoc w wysokości 255 291 tys. zł udzielono na zadania z zakresu ochrony atmosfery (63,9% udzielonej przez Fundusz pomocy). W zakresie ochrony atmosfery dofinansowywano zadania, które miały na celu:

- zmniejszanie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji”, zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu lub użytkowania energii,
- wspieranie odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii,
- wspieranie budownictwa niskoenergetycznego.

W 2018 roku Fundusz wspierał działania polegające na wdrażaniu projektów z zakresu ograniczenia niskiej emisji realizowanych przez Gminy na rzecz swoich mieszkańców oraz zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

W 2018 roku Fundusz kontynuował Program pn.: SMOG STOP „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”, w ramach którego udzielano dotacji dla osób fizycznych, przeprowadzających termomodernizację domków jednorodzinnych, ze szczególnym uwzględnieniem likwidacji przestarzałych źródeł ciepła opalanych węglem. Wysokość środków Funduszu wypłaconych w 2018 roku na ten cel wyniosła 12 578 tys. zł.

Na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarkę wodną wydatkowano ogółem 78 110 tys. zł (19,6% pomocy udzielonej przez Fundusz), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków, inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 35 756 tys. zł, (9,0% kwoty udzielonej pomocy). Środki Funduszu wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ochronę gleb użytkowanych rolniczo oraz działania w zakresie rolnictwa ekologicznego. Fundusz kontynuował także finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

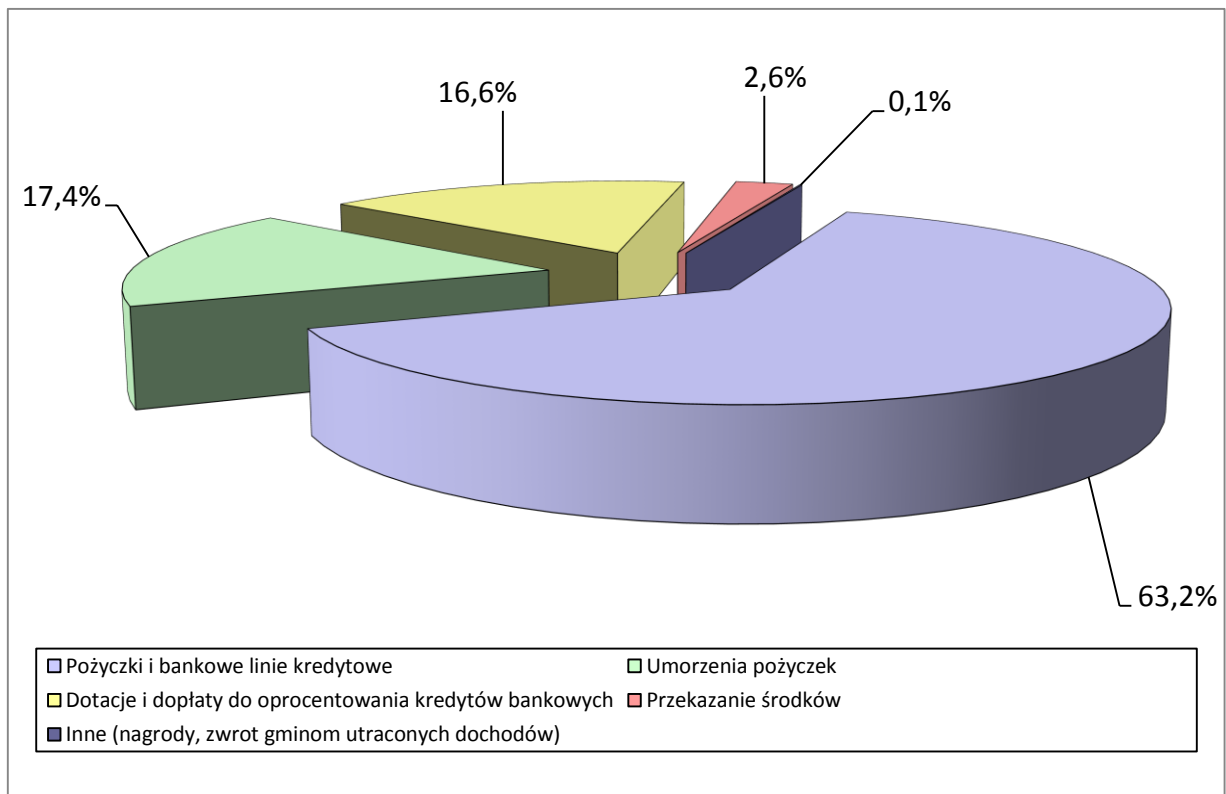
Na zadania związane z edukacją ekologiczną wypłacono 7 370 tys. zł (1,9% kwoty udzielonej pomocy) dofinansowując między innymi wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska. W 2018 roku w ramach tego obszaru działań Fundusz udzielił także dofinansowania do organizacji sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24).

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 6 585 tys. zł (1,7% kwoty udzielonej pomocy), dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną. Fundusz udzielił dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i własnych na zadania w ramach ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych, którego celem było wsparcie przeznaczone dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. Zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

W 2018 roku zdecydowano także o zmianie systemu finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez gminy i jednostki OSP województwa śląskiego. W wyniku wprowadzonych zmian wnioskodawcami i beneficjentami środków były gminy i jednostki ochotniczych straży pożarnych.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiły: profilaktyka zdrowotna, różnorodność biologiczna, opracowania i ekspertyzy oraz badania stanu środowiska prowadzone w ramach monitoringu środowiska. Wydatkowano kwotę 12 489 tys. zł, a udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 3,1% kwoty pomocy udzielonej przez Fundusz w 2018 roku.

Pozostały udział w wysokości 0,9% udzielonej w 2018 roku przez Fundusz pomocy obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne, środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz inne wydatki (zwrot gminom utraconych dochodów).

Rys. 7. Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2018 roku

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2018 wydatki Funduszu w ponad 39% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych. Podział wypłat środków Funduszu w 2018 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

• jednostki samorządu terytorialnego	138 825 tys. zł
• spółdzielnie	126 010 tys. zł
• przedsiębiorcy prywatni	58 278 tys. zł
• przedsiębiorcy publiczni	34 911 tys. zł
• pozostałe podmioty publiczne	17 832 tys. zł
• osoby fizyczne	14 428 tys. zł
• inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze)	9 015 tys. zł

W ramach udzielonej pomocy finansowej w 2018 roku Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 9 060 tys. zł. Głównymi beneficjentami pomocy byli: Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., Województwo Śląskie, oraz "REPTY" Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu gospodarki wodnej.

Tabela nr 8. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2018 roku

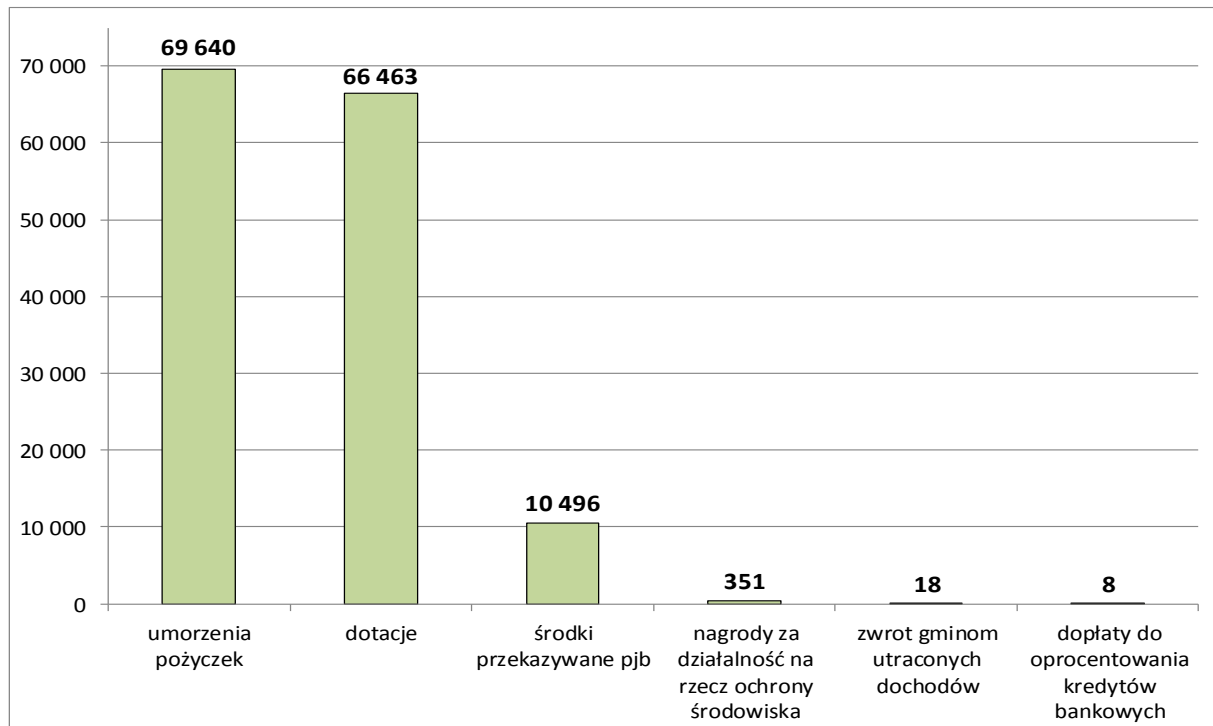
[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc						
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki	Umorzenia	Dopłaty do oprocent. kredytów	Bankowe linie kredytowe	Ogółem (3+4+5+6+7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Kierunki finansowania	66 463	10 496	250 831	66 311	8	1 492	395 601
1	Ochrona atmosfery	29 534	3 136	170 676	50 461	1	1 483	255 291
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9 356	16	20 389	5 995	0	0	35 756
3	Różnorodność biologiczna	2 050	386	0	0	0	0	2 436
4	Edukacja ekologiczna	7 348	22	0	0	0	0	7 370
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	8 440	247	59 766	9 641	7	9	78 110
5.1	Ochrona wód	3 454	247	44 913	7 683	0	9	56 306
5.2	Gospodarka wodna	4 986	0	14 853	1 958	7	0	21 804
6	Zapobieganie poważnym awariom	3 518	2 922	0	145	0	0	6 585
7	Zarządzanie środowiskowe w regionie	1 682	3 767	0	69	0	0	5 518
7.1	Opracowania i ekspertyzy	1 682	281	0	0	0	0	1 963
7.2	Monitoring środowiska	0	3 486	0	69	0	0	3 555
8	Profilaktyka zdrowotna	4 535	0	0	0	0	0	4 535
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	3 329	0	0	3 329
III.	Nagrody za działalność							351
IV.	Zwroty gminom utraconych dochodów							18
	Ogółem (I+II+III+IV)	66 463	10 496	250 831	69 640	8	1 492	399 299

3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: częściowe umorzenia pożyczek, dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska oraz zwrot gminom utraconych dochodów. Łączna wartość pomocy bezzwrotnej udzielonej w 2018 roku przez Fundusz wyniosła 146 976 tys. zł.

Rys. 8. Finansowanie bezzwrotne w 2018 roku**[w tys. zł]**

3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków

W 2018 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji (łącznie z dopłatami do oprocentowania kredytów) oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 76 967 tys. zł.

Dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 50 026 tys. zł. Najwyższy poziom wydatków miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Wypłacone w 2018 roku dotacje obejmowały także środki przeznaczone na realizację zadań na rzecz walki ze smogiem w ramach programu skierowanego dla osób fizycznych.

W ramach dotacji inwestycyjnych w 2018 roku wypłacane były także środki stanowiące uzupełnienie linii kredytowych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. i Krakowski Bank Spółdzielczy. Z tego tytułu osoby fizyczne uzyskiwały na realizację zadań związanych z wymianą źródła ciepła, termomodernizacją budynków mieszkalnych oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków dotacje w wysokości 298 tys. zł

W formie dotacji na cele bieżące wypłacono 16 437 tys. zł. W tym zakresie dofinansowanie w 2018 roku objęło wydatki na: edukację ekologiczną, profilaktykę zdrowotną dzieci, różnorodność biologiczną, opracowania i ekspertyzy oraz gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi.

W 2018 roku kontynuowane były również dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych. W całej strukturze finansowania Funduszu ta forma pomocy stanowi jednak marginalne znaczenie. Środki przekazywane były na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych. Razem wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytów bankowych w 2018 roku wyniosła 8 tys. zł.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2018 roku wypłacono kwotę 10 496 tys. zł, w głównej mierze

z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego, zadania realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska z zakresu różnorodności biologicznej oraz opracowań i ekspertyz, monitoring środowiska oraz zadania z zakresu termomodernizacji realizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach.

Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2016–2018 przedstawiono w Tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2016	2017	2018
1	Ochrona atmosfery	17 787	18 178	32 671
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	2 140	4 130	9 372
3	Różnorodność biologiczna	2 811	2 617	2 436
4	Edukacja ekologiczna	5 887	5 994	7 370
5	Ochrona wód	2 372	3 188	3 701
6	Gospodarka wodna	1 496	3 517	4 993
7	Zapobieganie poważnym awariom	13 978	7 958	6 440
8	Opracowania i ekspertyzy	1 490	1 378	1 963
9	Monitoring środowiska	2 910	2 921	3 486
10	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	676	0	0
11	Profilaktyka zdrowotna	4 962	5 851	4 535
	Razem	56 509	55 732	76 967

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2018 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 69 640 tys. zł. Rada Nadzorcza Funduszu w 2018 roku rozpatrzyła 211 wniosków o umorzenie tj: 202 pozytywnie, w tym jeden pożyczkobiorca po otrzymaniu informacji o decyzji Rady Nadzorczej o częściowym umorzeniu pożyczki, wystąpił z wnioskiem do Funduszu o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej z rezygnacją z częściowego umorzenia pożyczki, 9 negatywnie.

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego oraz spłata co najmniej 50% pożyczki. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązywania się z obowiązku

wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz z zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o częściowe umorzenie pożyczek brane były pod uwagę Zasady obowiązujące w Funduszu w dniu złożenia wniosku o umorzenie. Na wysokość umorzenia miały wpływ m.in: zmniejszenie wymiaru planowanych do osiągnięcia efektów, wydłużenie terminów realizacji zadań, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu.

3.1.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2018 roku były przyznawane przez Fundusz między innymi:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki”,
- w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT”,
- w konkursie „Ekokarlik”,
- w konkursie „Młodzieżowy Kongres Klimatyczny 2018”.

Łącznie w 2018 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 341 tys. zł. Dodatkowo w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT” prócz nagród finansowych przyznano wyróżnienia w postaci nagród rzeczowych o wartości 10 tys. zł.

3.1.4. Zwrot gminom utraconych dochodów

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych:

- za rok 2017;
- za rok 2017 i za lata wcześniejsze, w związku z korektą deklaracji podatkowej złożonej przez podatnika lub wydaniem nowej decyzji przez organ podatkowy,

dokonywają wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W 2018 roku rozpatrzono pozytywnie 13 wniosków o zwrot utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości złożonych przez gminy województwa śląskiego oraz jedną korektę wniosku za 2016 rok. Łączna kwota wypłat w 2018 roku z tego tytułu wyniosła 18 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwia wsparcie finansowe kolejnych zadań.

W 2018 roku pożyczki mogły być udzielane:

- do 90% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu,
- przy zastosowaniu preferencyjnego oprocentowania, które wynosiło dla umarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, dla nieumarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2018 roku 2,99%.

W 2018 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z bankowych linii kredytowych wyniosły 252 323 tys. zł, w tym: w formie pożyczek wypłacono 250 831 tys. zł (w tym pożyczek pomostowych 8 481 tys. zł), a w ramach linii kredytowych obsługiwanych przez banki, ze środków Funduszu wypłacono 1 492 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na ochronę wód. Na zadania te przeznaczono ponad 86% całości udzielonego finansowania zwrotnego.

Tabela nr 10. Finansowanie zwrotne

[w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2016	2017	2018
1	Ochrona atmosfery	194 983	153 663	172 159
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	29 290	51 369	20 389
3	Ochrona wód	40 013	32 405	44 922
4	Gospodarka wodna	10 035	19 004	14 853
5	Zapobieganie poważnym awariom	0	867	0
Razem:		274 321	257 308	252 323

Fundusz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych i pomostowych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2018 roku 35 246 tys. zł.

4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa pięciu spółek, z czego jedna spółka znajdowała się w trakcie likwidacji, a pozostałe cztery prowadziły czynną działalność, związaną z ochroną środowiska.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Fundusz wykonywał prawa z akcji lub udziałów w następujących spółkach:

- Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie 0,80 % udziału w kapitale,

- Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu 15,44 % udziału w kapitale,
- Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie 8,63 % udziału w kapitale,
- Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej 100,00 % udziału w kapitale,
- Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Tarnowskich Górach 60,00 % udziału w kapitale.

Udziały Funduszu w spółce Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie są uprzywilejowane, co do głosu. 1 udział = 5 głosów na zgromadzeniu wspólników spółki, co daje 32,08 % głosów na zgromadzeniu wspólników.

W 2015 roku została zawarta umowa zbycia udziałów Spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu. Zgodnie z umową Fundusz wykonuje prawa z udziałów do czasu przeniesienia własności udziałów na kupującego, co nastąpi z dniem zapłaty całej ceny za udziały (20.12.2020).

Z uwagi na fakt, że w dniu 03.04.2018 roku Sąd Rejonowy wykreślił Towarzystwo Inwestycyjno - Leasingowe Ekoleasing S.A. z Krajowego Rejestru Sądowego, w dniu 09.05.2018 roku Fundusz dokonał wyksięgowania akcji Spółki z ksiąg rachunkowych.

Według stanu na dzień 31.12.2018 roku wartości akcji i udziałów spółek należących do Funduszu zaktualizowano w łącznej kwocie 3 864 tys. zł, przypadającej na spadek wartości akcji:

- Spółki Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej o kwotę 744 tys. zł,
- BOŚ S.A. o kwotę 3 120 tys. zł.

Łączna wartość księgowa akcji i udziałów, posiadanych przez Fundusz, na dzień 31.12.2018 roku wyniosła 15 139 tys. zł.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2018 roku Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis:
  - zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
- pomocy horyzontalnej na podstawie:
  - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska,
  - Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 roku w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej lub chłodniczej będącej częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
  - Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 9 czerwca 2016 roku w sprawie udzielenia pomocy publicznej na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,

- Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 roku w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek kogeneracji zapewniających wysokoprawną kogenerację w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W przeważającej większości Fundusz w 2018 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (115 przypadków pomocy publicznej, dla których łączna wartość pomocy brutto wyniosła 7 232,5 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymały 122 podmioty na realizację 311 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 161 537 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2018 roku wyniosła 205 138 tys. zł.

Większość (83%) udzielonej w 2018 roku pomocy publicznej stanowi pomoc udzielona w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2018 roku były: umorzenia pożyczek - 69 umów, dotacje - 60 umów oraz pożyczki preferencyjne - 34 umów.

Tabela nr 11. Pomoc publiczna udzielona w latach 2016 – 2018

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wartość pomocy brutto (EDB) w tys. zł		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
1	Dotacje	137	200	60	6 827	229 782	95 967
2	Pożyczki preferencyjne	46	33	34	1 654	934	22 786
3	Umorzenia pożyczek	86	112	69	16 991	14 479	42 784
4	Odroczenie terminu płatności	1	0	0	17	0	0
5	Inne	1	0	0	46	0	0
Razem		271	345	163	25 525	245 195	161 537

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w 2018 roku wyniosły 572 tys. zł.

W 2018 roku kontynuując program poprawy warunków pracy oraz w trosce o jakość infrastruktury technicznej, zrealizowano dostawę i montaż 33 sztuk klimakonwektorów wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem. Dostawa została zrealizowana na podstawie opracowanej dokumentacji technicznej i projektowej. Dostarczone klimakonwektory o bardzo wysokiej sprawności, wydajności oraz szerokim zakresie regulacji, zastąpiły wysoce awaryjne i mocno eksploatowane przez ponad 20 lat urządzenia.

W 2018 roku dokonano zakupu 20 sztuk komputerów stacjonarnych oraz 10 sztuk komputerów przenośnych, w miejsce urządzeń zaplanowanych do wycofania z eksploatacji.

W zawiązku z dokonaniem zakupu sprzętu komputerowego, niezbędne było pozyskanie licencji na oprogramowanie biurowe MS Office Standard 2016 MOLP GOV. Zakupione licencje są bezterminowe i można je swobodnie przenosić na dowolne stacje robocze. Taka forma zakupu

pozwała racjonalnie zarządzać licencjami oraz w efekcie końcowym zmniejszyć koszty zakupu przy kolejnych postępowaniach. W 2018 roku zakupiono także licencje na oprogramowanie do urządzenia aktywnego sieci FortiAnalyzer.

W celu właściwego zabezpieczenia antywirusowego stacji roboczych i urządzeń mobilnych, zakupiono odpowiadające aktualnym wymaganiom w tym zakresie oprogramowanie z okresem licencji 24 miesiące.

W związku z przystąpieniem do realizacji programu Czyste Powietrze, dostarczono i wdrożono moduł „Portal Beneficjenta”, umożliwiający beneficjentom wypełnianie stosownego wniosku opartego na aktywnym formularzu, minimalizującym możliwość popełnienia błędu. Narzędzie wypełnione jest niezbędnymi dokumentami związanymi z możliwościami i zakresem dofinansowania jednocześnie umożliwiając komunikację z wnioskodawcą. Kolejne etapy wdrożenia związane między innymi z operacjami finansowymi, zrealizowane zostaną w I kwartale 2019 roku.

W celu odpowiedniego zabezpieczenia środowiska w serwerowni, dokonano zakupu klimatyzatora, który zabezpiecza pomieszczenie pracy serwerów przed wysokimi temperaturami i ewentualnym ich przegrzaniem. Funkcjonujący do tej pory klimatyzator posiadał niewystarczającą moc chłodniczą oraz był bardzo mocno eksploatowany, a tym samym stanowił zagrożenie potencjalnego uszkodzenia serwerów.

W ramach zakupów wyposażenia technicznego biura pozyskano między innymi 1 kolorowe urządzenie wielofunkcyjne oraz 3 urządzenia monochromatyczne. W urządzenia te wyposażone zostały między innymi Biura Funduszu w Bielsku-Białej i Częstochowie, uruchomione w związku z realizacją programu Czyste Powietrze.

VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2018 roku odbywało się w ramach naborów ciągłych, jak również w ramach naborów wniosków o udzielenie dofinansowania w wyznaczonych terminach.

Terminy oraz regulaminy przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłaszane były na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2018 rok Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły decyzje o dofinansowaniu 1 036 zadań, przeznaczając na ich realizację 296 077 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 251 wniosków z zakresu ochrony atmosfery, w tym:
  - 10 wniosków w ramach Programu pn.: SMOG STOP „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”,
  - 2 wnioski w ramach rządowego Programu Czyste Powietrze,
- 95 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 36 wniosków z zakresu różnorodności biologicznej,
- 196 wniosków z zakresu edukacji ekologicznej,
- 68 wniosków z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, z tego:
  - 45 wniosków z zakresu ochrony wód,
  - 23 wnioski z zakresu gospodarki wodnej,
- 253 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 21 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz,
- 1 wniosek z zakresu monitoringu środowiska,
- 115 wniosków z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 3 911 wniosków (w tym 3 715 wniosków przeszło do rozpatrzenia w roku 2019, z czego 3 526 wniosków w ramach Programu Czyste Powietrze).

Głównymi przyczynami niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2018 roku były:

- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2019 roku,
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań,
- niska efektywność ekologiczna realizowanych zadań,
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań,
- brak uzupełnień w wymaganym terminie,
- niespełnienie warunków formalnych,
- niezgodność z Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2018 rok,
- złożenie wniosków niezgodnie z terminami naborów,

- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, programami wspólnego finansowania, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

W ramach naboru na 2019 rok wpłynęło 179 wniosków na kwotę 154 101 tys. zł. W 2018 roku Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły decyzje o dofinansowaniu 19 zadań, przeznaczając na ich realizację 17 458 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 2 wnioski z zakresu ochrony wód,
- 9 wniosków z zakresu ochrony atmosfery,
- 2 wnioski z zakresu różnorodności biologicznej,
- 4 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 2 wnioski z zakresu monitoringu środowiska.

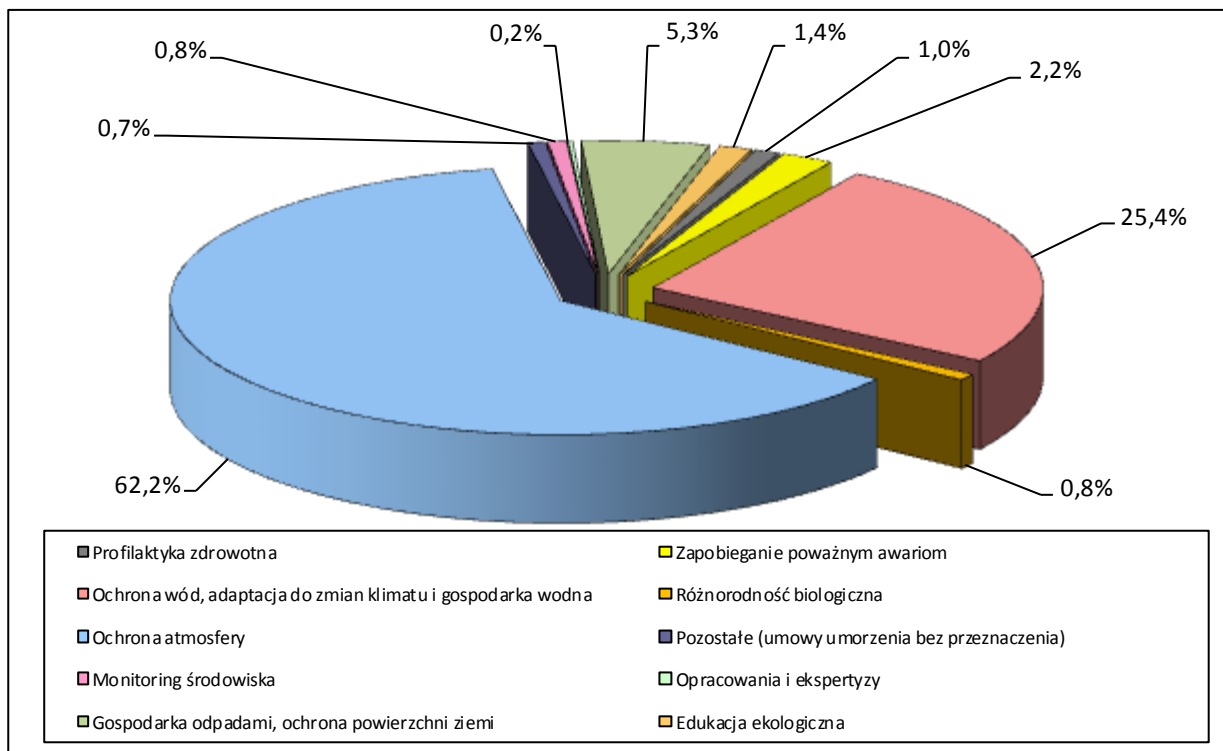
Ponadto do Funduszu wpłynęły 3 wnioski o udzielenie promesy dofinansowania zadań. Organy Funduszu podjęły uchwały o udzieleniu promesy dofinansowania na kwotę 128 tys. zł.

2. ZAWARTE UMOWY

W 2018 roku zawarto 4 476 umów o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na kwotę ogółem 460 216 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 3 819 umów dotacji na kwotę 59 666 tys. zł, w tym 3 041 umów w ramach Programu pn.: SMOG STOP „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji” na kwotę 16 468 tys. zł,
- 28 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 11 613 tys. zł,
- 201 umów umorzenia pożyczek na kwotę 69 640 tys. zł,
- 327 umów pożyczek na kwotę 314 100 tys. zł,
- 75 umów w ramach bankowych linii kredytowych na kwotę 1 790 tys. zł,
- 26 umów zawartych w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na kwotę 3 407 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2018 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 3 634 umowy. Stanowiły one ponad 62% wartości wszystkich zawartych umów.

Rys. 9. Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2018 roku)

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

Wyплаты środków Funduszu dokonywane są na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2018 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 130 106 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą uchwał, w 2018 roku zawarto 201 umów umorzenia części pożyczek, na łączną kwotę 69 640 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w ponad 95% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczonych zostało na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 50 461 tys. zł oraz ochronę wód 7 683 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W 2018 roku Fundusz kontynuował współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. i Krakowskim Bankiem Spółdzielczym. Z bankami zawarte zostały w 2017 roku umowy współpracy w ramach uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie.

Współdziałanie z bankami ma na celu przede wszystkim dotarcie do osób fizycznych i pomoc w eliminacji niskiej emisji, poprzez preferencyjny kredyt przeznaczony na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączenia do kanalizacji.

Oferta ta skierowana jest do osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych.

Fundusz postawił do dyspozycji banków kwotę 5 500 tys. zł z przeznaczeniem na udzielenie kredytów oraz kwotę 1 100 tys. zł na wypłatę dotacji stanowiących uzupełnienie kredytu.

W 2018 roku łącznie podpisano 75 umów na kwotę 1 790 tys. zł.

2.4. UMOWY W RAMACH ŚRODKÓW UDOSTĘPNIONYCH PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

Na podstawie umowy udostępnienia środków zawartej z Narodowym Funduszem z przeznaczeniem na przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” w 2018 roku zawarto 26 umów dotacji na kwotę 3 407 tys. zł. W ramach udzielonego na ten cel dofinansowania zakupiony został specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. Beneficjentami wsparcia były ochotnicze staże pożarne.

IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2018 ROKU

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Bezpośrednią miarą działalności Funduszu są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją dofinansowanych przedsięwzięć.

1. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2018 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 1 465 419 kg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 105 027 513 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
  - 827 728 kg/a SO₂,
  - 107 676 kg/a NO_x,
  - 1 666 027 kg/a CO,
  - 102 425 663 kg/a CO₂,
  - 419 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie m.in.: Bielska-Białej, Bierunia, Blachowni, Czechowic-Dziedzic, Goczałkowic Zdroju, Katowic, Krzyżanowic, Pawłowic, Pilchowic, Raciborza, Rudzińca, Tychów, Wisły, Wodzisławia Śląskiego (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-261.943 kg/a, SO₂-110.449 kg/a, NO_x-4.135 kg/a, CO-166.920 kg/a, CO₂-8.684.481 kg/a, b-a-p-51,8 kg/a przy produkcji: energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 108 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 6.122 GJ/a). Wprowadzona możliwość dofinansowania Programów również w formie dotacji spowodowała zwiększone zainteresowanie gmin uzyskaniem środków na wspieranie modernizacji indywidualnych źródeł ciepła,
- inwestycje polegające na termomodernizacji budynków i modernizacji oświetlenia, zarówno mieszkalnych, jak i biurowych, hal produkcyjnych przez m.in.:
  - Spółdzielnię Mieszkaniową w Świętochłowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową "Zachodnia" w Gliwicach, Sosnowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową w Sosnowcu, Zabrzeńską Spółdzielnię Mieszkaniową w Zabrze, Spółdzielnię Mieszkaniową "Załęska Hałda" w Katowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową "NOWA" w Jastrzębiu Zdroju, Czeladzką Spółdzielnię Mieszkaniową w Czeladzi. W wyniku dofinansowania zadań realizowanych przez Spółdzielnie, które uzyskały wsparcie finansowe nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-5.239 kg/a, SO₂-56.390 kg/a, NO_x-29.109 kg/a, CO-24.485 kg/a, CO₂-9.759.148 kg/a, b-a-p-1,4 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 52.434 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 87.578 kWh/a,
  - jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe, związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej,
  - Przedsiębiorstwo Savpol spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa z siedzibą w Gliwicach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery:

pył-2.753 kg/a, SO₂-1.332 kg/a, NO_x-123 kg/a, CO-5.187 kg/a, CO₂-222.433 kg/a, b-a-p-1,6 kg/a przy: zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 479 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 18.000 kWh/a, produkcji energii cieplnej z pompy ciepła min. 979 GJ/a),

➤ Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Górnictwo "ROW-JAS" Sp. z o.o. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-28 kg/a, SO₂-472 kg/a, NO_x-159 kg/a, CO-198 kg/a, CO₂-80.056 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 633 GJ/a),

- modernizacja systemu zaopatrzenia w sprężone powietrze kopalni KWK Ruda Ruch Halemba w Rudzie Śląskiej z wykorzystaniem sprężarki zasilanej metanem z odmetanowania kopalni realizowane przez Marani Sp. z o.o. w Zabrze (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-463 kg/a, SO₂-3.938 kg/a, NO_x-2.149 kg/a, CO- 3.179 kg/a, CO₂-796.317 kg/a, b-a-p-0,3 kg/a, przy zużyciu gazu z odmetanowania kopalni min. 380.372 m³/a),
- realizacja przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o.o. w ramach kolejnego etapu, przyłączy ciepłowniczych pozwalających na likwidację kotłów i pieców opalanych paliwem stałym i podłączeniu budynków zlokalizowanych w Żorach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-2.534 kg/a, SO₂-1.217 kg/a, NO_x-130 kg/a, CO-8.764 kg/a, CO₂-240.560 kg/a, b-a-p-2 kg/a),
- zakup dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach samochodów z napędem hybrydowym spełniających normę emisji zanieczyszczeń EURO 6 (zmniejszenie zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery PT-12 kg/a, NO_x-172 kg/a, CO₂-58.480 kg/a, przy łącznym przebiegu pojazdów wynoszącym 860.000 km/a),
- budowa budynków Komisariatu Policji, jako obiektów o „niemal zerowym zużyciu energii”,
- modernizacja systemu ogrzewania wraz z zabudową kotłowni gazowej kondensacyjnej w budynku Bazyliki p.w. Św. Piotra i Pawła Apostołów w Zawierciu (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-54 kg/a, SO₂-456 kg/a, NO_x-289 kg/a, CO-378 kg/a, CO₂-126.270 kg/a),
- wykorzystanie energii odpadowej z urządzeń chłodniczych w OPERIS Sp. z o.o. w Czerwionce-Leszczynach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-41 kg/a, SO₂-344 kg/a, NO_x-231 kg/a, CO-289 kg/a, CO₂- 101.659 kg/a),
- wymiana wind na windy o wyższej efektywności energetycznej w budynkach zlokalizowanych w Bielsku-Białej, znajdujących się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej "STRZECHA" (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-6 kg/a, SO₂-48 kg/a, NO_x-33 kg/a, CO-41 kg/a, CO₂-14.324 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 17.236 kWh/a).

Liczne podmioty realizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej:

- zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach należących do Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o. z siedzibą w Goczałkowicach Zdroju oraz Grzegorza Krupy Zakładu Betoniarsko-Kamieniarskiego z siedzibą w Kaletach w celu zwiększenia poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych z instalacji fotowoltaicznej i pomp ciepła,
- elektrowni fotowoltaicznych:

- Firma Motoryzacyjna "Anet - Pol" Zbigniew Konieczko z siedzibą w Myszkowie,
- Waps-kart spółka z ograniczona odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Bytomiu,
- Andrzej Kula Drukarnia „PRINT CYCERO” z siedzibą w Częstochowie,
- Eurolift LECH Sp. z o.o. z siedzibą w Kaletach,
- pomp ciepła:
  - POLCAB N. Gamoń Spółka Jawna z siedzibą w Rybniku,
  - Spółdzielnia Mieszkaniowa "NOWOCZESNA" z siedzibą w Raciborzu,

W 2018 roku kontynuowano wsparcie finansowe w formie dotacji dla wspólnot mieszkaniowych realizujących zadania w zakresie termomodernizacji budynków.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2018 roku Fundusz zawarł umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w tym między innymi na realizację:

- wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na terenie województwa śląskiego realizowanego przez Śląską Izbę Rolniczą w Katowicach,
- zakupu rozdrabniacza w celu zwiększenia produkcji paliwa RDF w Międzygminnym Zakładzie realizowanego przez MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach,
- remediację terenu zdegradowanego i likwidację źródeł szczególnie negatywnego oddziaływania na środowisko przy ul. Osińska Góra 3 w Myszkowie realizowanego przez Gminę Myszków,
- zakupu trzech specjalistycznych pojazdów dostosowanych do zbiórki odpadów biodegradowalnych realizowanego przez „KOMART” sp. z o.o.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2018 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. W 2018 roku z dofinansowania skorzystało ponad 2 100 mieszkańców z 57 gmin. Zawarte umowy na realizację zadań w ramach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stworzyły możliwość unieszkodliwienia ponad 7 tys. Mg odpadów.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- działania związane z realizacją celów ochrony oraz zachowaniem przedmiotów ochrony obowiązujące na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody: Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na pow. 1 140 ha, zamontowanie 91 szt. tablic dydaktycznych,
- w parkach zabytkowych w gminach: Ciasna, Będzin, Ornontowice, Tarnowskie Góry, Kozy, Wodzisław Śląski, w powiecie częstochowskim i tarnogórskim, w Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku, w Wojewódzkim Szpitalu Chorób Płuc im. dr Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim, w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „REPTY” Górnośląskim Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka

i w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Zakładzie Pulmonologii sp. z o.o. w Tarnowskich Górach oraz w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku SA im. Gen. J. Ziętka w Chorzowie w ramach prac pielęgnacyjnych: frezowanie pni 345 szt., wykonanie cięć oraz zabiegów pielęgnacyjnych 1 086 szt. starodrzewu, zakup i nasadzenia łącznie: 916 szt. sadzonek drzew, krzewów oraz bylin, ochronę 124 szt. drzew przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem, renowację trawników na powierzchni 24,23 ha, przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na powierzchni ok. 97,47 ha,

- ochronę pomników przyrody w gminach: Dębowiec, Cielętniki, Świerklany, Świerklaniec i Chybiu poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 90 szt. drzew,
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie uzupełnienie istniejących kolekcji sadowniczych, roślin ozdobnych, roślin uprawnych oraz siedliskowych (nasadzenia soliterowe, czyźnie) poprzez zakup 9 403 szt. sadzonek,
- w zakresie działań związanych z ochroną obszarów Natura 2000: na obszarze Wspólnoty Cieszyńskie Źródła Tufowe zaplanowano usuwanie gatunków inwazyjnych i ekspansywnych z płątów siedlisk o łącznej powierzchni 20 ha; usuwanie porostów jawora, graba i lipy w ogrodzeniu jodłowym w rez. Hubert (0,25 ha), wykaszanie łąk w rez. Łęczczok (2,5 ha), wykoszenie runa leśnego w ogrodzeniu cisowym w rez. Cisy nad Liswartą (0,2 ha) oraz Cisy w Łebkach (0,11 ha); w obszarze Natura 2000 Suchy Młyn koszenie siedliska jęczyczki syberyjskiej na pow. ok. 2,5 ha oraz opracowanie raportu przedstawiającego wyniki z monitoringu siedliska jęczyczki syberyjskiej w Dolinie Górnej Wisły zaplanowano wykonanie zabezpieczenia przed rozmywaniem 12 wysp na stawach hodowlanych oraz zabezpieczenia ok. 450 m² powierzchni wyspy na Zbiorniku Goczałkowickim w celu poprawy siedlisk bytowania 19 gatunków ptaków w obszarach Natura 2000, ponadto zaplanowano działania edukacyjno-informacyjne poprzez zorganizowanie akcji informacyjnej, wydanie 2 000 szt. ulotki, wydanie 500 szt. plakatu, wykonanie i montaż 62 szt. tablic informacyjnych oraz opracowanie 7 ekspertyz.

W ramach ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin zaplanowano między innymi:

- zakup i zarybienie wód rzeki Soły narybkiem jesiennym: świnki – 30 000 szt., klenia – 15 000 szt., pstrąga potokowego – 10 000 szt.; narybkiem lipienia – 10 000 szt. oraz dwuletnim narybkiem pstrąga potokowego – 200 kg,
- zakup narybka i zarybienie wód otwartych, zwiększenie pogłowia ryb w wodach otwartych województwa śląskiego – 798 500 szt. i 5 650 kg,
- zakup 1 140 kg karmy dla ptaków, czyszczenie 1 208 szt. budek lęgowych, zakup i wywieszenie 195 szt. budek lęgowych oraz 100 szt. schronów dla nietoperzy,
- opiekę weterynaryjną żubrów wraz z zakupem 62 200 kg paszy.

W celu rehabilitacji zwierząt dziko żyjących, w ośrodkach rehabilitacyjnych zaplanowano zakup 410 kg karmy i leków dla dzikich zwierząt przebywających w ośrodku rehabilitacyjnym oraz zapewniono opiekę weterynaryjną.

W zakresie ochrony cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności, w szczególności torfowisk, muraw kserotermicznych i zarośli śródpolnych zaplanowano czynną ochronę muraw na terenie:

- Jaworzna - wypas – działania czynnej ochrony na obszarze ok. 8,6 ha, usuwanie podrostów drzew i krzewów na obszarze ok. 7 ha,
- Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd - wypas – działania czynnej ochrony na obszarze ok. 132,7 ha, usuwanie rdestowca sachalińskiego na obszarze ok. 1,5 ha.

W celu zapobiegania występowaniu masowych zagrożeń w lasach zaplanowano 120 godzin lotów patrolowo-gaśniczych.

W zakresie naprawiania szkód w środowisku przyrodniczym w kompleksie leśnym:

- „Dębina” w Kuźni Raciborskiej usunięto złomy i wywroty, uporządkowano i przygotowano 0,728 ha terenu do nowych nasadzeń, zakupiono 448 szt. sadzonek drzew oraz wykonano nasadzenia,
- „Górny Bór” w Skoczowie usunięto złomy i wywroty, uporządkowano i przygotowano 2,0 ha terenu do nowych nasadzeń, zakupiono 14 000 szt. sadzonek drzew oraz wykonano nasadzenia.

W ramach eliminacji stanowisk obcych gatunków inwazyjnych zagrażających zdrowiu zaplanowano wykaszanie roślinności inwazyjnej (barszczu Sosnowskiego) na obszarze ok. 5,32 ha oraz prowadzenie edukacji społeczeństwa poprzez zakup i montaż 21 szt. tablic edukacyjno-dydaktycznych, zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów i konkursów ekologicznych oraz konferencji oraz druk 1 500 szt. publikacji.

W zakresie zadrzewień i zakrzewień – zakładanie mini ogrodów botanicznych, mini arboretów, posadzono 2 180 szt. sadzonek drzew, krzewów i roślin na terenie całego województwa śląskiego przy placówkach oświatowych oraz wykonano 168 tabliczek z nazwą gatunkową nasadzonych roślin.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie 496 warsztatów (łącznie 5 299 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 17 575 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego,
- doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej na terenie województwa śląskiego poprzez zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu komputerowego i drobnego sprzętu laboratoryjnego,
- doposażenie uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę, w tym: zakup zmotoryzowanego stolika eucentrycznego i systemu ProSuite jako doposażenia do mikroskopu skaningowego oraz komór do kiełkowania nasion i hodowli roślin, utworzenie mobilnego laboratorium pomiarów imisji zanieczyszczeń powietrza,
- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego konferencji i seminariów z udziałem ok. 810 uczestników, podczas których zaplanowano wygłoszenie 75 referatów i wydanie 4 100 sztuk materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie 24 programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach których przewidziano: organizację happeningów, koncertów, wystaw, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, spektakli, konkursów ekologicznych wraz z zakupem i wręczeniem ok. 3 392 nagród oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży wraz z zakupieniem sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych,
- w ramach kolejnej edycji Konkursu „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska” wydanie 559 kolumn druku w 32 tytułach prasowych, wyemitowanie 204 audycji na antenie 4 rozgłośni radiowych i 120 programów w 7 stacjach telewizyjnych,
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk albumów, folderów, broszur, ulotek, plakatów, katalogów, albumów, przewodników, publikacji

popularnonaukowych, poradników, zeszytów edukacyjnych oraz produkcja filmów przyrodniczych,

- utworzenie 6 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego, na których zaplanowano wykonanie 3 210 tablic oraz urządzeń edukacyjnych wraz z wydaniem ulotek, broszur i folderów,
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 68 ekopracowni w jednostkach oświatowych województwa śląskiego.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

W 2018 roku Fundusz zawarł umowy z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w wyniku których zaplanowana została realizacja:

- z zakresu ochrony wód:
  - 227,8 km kanalizacji sanitarnej,
  - 320 szt. przepompowni ścieków,
  - 263 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - 3 127 szt. podłączeń do kanalizacji,
  - 3 nowe i 3 zmodernizowane oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 5 278 m³/d,
- z zakresu gospodarki wodnej:
  - 122,5 km sieci wodociągowej,
  - 1 655 szt. przyłączy wodociągowych,
  - 2 stacje uzdatniania wody o wydajności 3 003 m³/d,
  - 1 zbiornik magazynowy wody pitnej.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 238 tys. osób będzie korzystało z ulepszonego zaopatrzenia w wodę.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 19 tys. osób będzie korzystało z ulepszonego oczyszczania ścieków.

Do najważniejszych inwestycji obejmujących ochronę wód, adaptację do zmian klimatu i gospodarkę wodną, do których przystąpiono w 2018 roku należą zadania:

- Ochrona wód zbiornika wody pitnej dla aglomeracji Górnego Śląska poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Chybie. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Chybie 2 912 osób będzie korzystało z ulepszonego oczyszczania ścieków.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Koniecpolu ul. Żeromskiego - Chrząstowska. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Koniecpol 790 osób będzie korzystało z ulepszonego oczyszczania ścieków.
- Budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 1000 m³/dobę w miejscowości Złochowice. Przepustowość budowanej przez Przedsiębiorstwo Sprzętu Ochronnego "MASKPOL" S.A. w Konieczkach oczyszczalni wynosi 1000 m³/d.
- Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Krzepicach. W wyniku realizacji zadania 9 000 osób będzie korzystało z ulepszonego zaopatrzenia w wodę.
- Modernizacja wodociągu DN 1000 Czarny Las-Bytom na odcinku od ul. Jaracza do ul. Słowiańskiej w Rudzie Śląskiej. W wyniku realizacji zadania przez Górnośląskie

Przedsiębiorstwo Wodociągów SA 142 000 osób będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.

6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2018 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz ochotnicze straże pożarne.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup między innymi 3 samochodów specjalistycznych.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez gminy i jednostki OSP województwa śląskiego Fundusz dofinansował 219 zadań na zakup sprzętu pożarniczego takiego jak: środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny, środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

Dodatkowo w ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych” dofinansowanych zostało 26 zadań realizowanych przez ochotnicze straże pożarne. Łącznie przy wsparciu Funduszu oraz środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz zakupiono 26 specjalistycznych samochodów ratowniczo-gaśniczych, w tym:

- trzy ciężkie samochody ratowniczo-gaśnicze,
- piętnaście średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- osiem samochodów lekkich.

Zgodnie z umową udostępnienia środków efekty rzeczowe i ekologiczne ewidencjonowane są przez Fundusz proporcjonalnie do zaangażowanych środków.

7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W ramach opracowania planów gospodarki niskoemisyjnej dofinansowano sporządzenie 3 dokumentów, dla gmin: Kochanowice, Lipie i Rudnik.

W 2018 roku dofinansowano opracowanie 13 programów ochrony środowiska m. in. dla gmin: Czernichów, Czerwionka-Leszczyny, Hażlach, Knurów, Kochanowice, Koszęcin, Krzanowice, Mstów, Panki, Porąbka, Świnna, Boronów oraz dla powiatu gliwickiego.

W zakresie planów urządzania lasu lub uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty dofinansowano sporządzenie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów położonych na terenie powiatu tarnogórskiego, wodzisławskiego, żywieckiego i częstochowskiego o łącznej powierzchni 5 801 ha.

W ramach opracowania programów i systemów zarządzania środowiskowego, Województwo Śląskie zaplanowało opracowanie programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.

W ramach opinii naukowych, opracowań i ekspertyzy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej istotnych z punktu widzenia poprawy stanu środowiska województwa śląskiego

dofinansowano ocenę wpływu tradycyjnego pasterstwa na awifaunę górskich hal w Karpatach (województwo śląskie) oraz przygotowanie wytycznych do prowadzenia wypasu w sposób przyjazny ptakom oraz opracowanie ekspertyzy dot. usunięcia odpadów porzuconych przez Firmę Eko-Szop Sp. z o.o. w Katowicach.

W zakresie monitoringu środowiska zawarto umowę na dofinansowanie zadania realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach polegającego na wykonaniu oraz opracowaniu badań środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego. Efektem realizacji tego zadania będzie wykonanie opracowania „Stan środowiska w województwie śląskim w 2018 roku”. W ramach monitoringu środowiska dofinansowano także zakup mobilnej Linii Diagnostycznej służącej do kontroli stanu technicznego, w tym kontroli emisji spalin pojazdów. Mobilna linia stanowi element wyposażenia kontrolnego Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Katowicach. Realizacja zadania pozwoli na podniesienie jakości kontroli stanu technicznego pojazdów, którymi wykonywane są przewozy drogowe na terenie województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia wykrywalności naruszeń w zakresie:

- używania pojazdów emitujących do atmosfery spaliny, w których przekroczone są dopuszczalne normy substancji szkodliwych,
- nieszczelności w układach pojazdów, powodujące wycieki płynów eksploatacyjnych do gleby,
- pojazdów przewożących towary niebezpieczne, w tym odpady niebezpieczne.

8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 880 dzieci z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Piekar Śląskich, Miasteczka Śląskiego i Tarnowskich Gór oraz wyjazd dla 30 dzieci i młodzieży z cukrzycą i problemami metabolicznymi z terenu województwa śląskiego.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. „zielone szkoły” oraz wyjazdów w okresie wakacji i ferii zimowych.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych:

- w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 16 209 dzieci,
- w okresie wakacji i ferii zimowych wyjedzie około 4 612 dzieci.

Zbiorcze zestawienie efektów ekologicznych i rzeczowych z umów zawartych w 2018 roku przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 12. Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2018 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Oszczędność energii	GJ/a	243 951
2	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	1 314 628
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	1 465 419

4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	6
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	102 425 663
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	827 728
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	107 676
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	1 666 027
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	419
10	Zmniejszenie emisji metanu	m ³	380 372
11	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	1 052
12	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	16 216
13	Produkcja energii cieplnej z biomasy	GJ/a	971
14	Produkcja energii cieplnej z pozostałych źródeł energii odnawialnej	GJ/a	1 515
15	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	772 296
16	Unieszkodliwienie azbestu	Mg	21
17	Nowy budynek o "niemal zerowym zużyciu energii"	szt.	6
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	7 049
2	Przetworzenie odpadów przygotowanie do odzysku lub unieszkodliwiania	Mg/a	20 000
3	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych do unieszkodliwiania na składowisku odpadów	Mg/a	10 000
4	Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku/unieszkodliwiania w stosunku do stanu przed rozbudową/modernizacją instalacji	Mg/a	80
5	Selektywne zebranie i przekazanie do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania w skali roku co najmniej	Mg	400
6	Zastąpienie wyeksploatowanych pojazdów do transportu odpadów komunalnych nowoczesnymi pojazdami przystosowanymi do zbiórki odpadów biodegradowalnych	szt.	3
7	Pojemność składowiska	m ³	865 000
8	Unieszkodliwianie odpadów	Mg	100
9	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	3 600
10	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	0,4
3. Różnorodność biologiczna			
1	Ochrona gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych	liczba gatunków	237
2	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	1
3	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	liczba osób	1 500
4	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk)	ha	25 139
5	Utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunków	liczba gatunków	3
4. Edukacja ekologiczna			
1	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	111

2	Podniesienie świadomości ekologicznej na terenie województwa śląskiego	liczba zadań	27
3	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	1. uczestników	107 125
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	sztuki	3 127
2	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	RLM	19 292
3	Oczyszczanie ścieków do wymogów określonych w obowiązujących przepisach lub w pozwoleniu wodnoprawnym w przypadkach, w których jest to wymagane	liczba zadań	5
4	Oczyszczanie ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	m ³ /d	8 317,80
5	Odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych i roztopowych zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym w ilości n.	m ³ /d	78,5
6	Przepustowość modernizowanej kanalizacji	RLM	440
7	Przepustowość modernizowanej przepompowni	RLM	22 700
8	Przepustowość modernizowanej oczyszczalni	RLM	59 500
9	Redukcja stężeń ołowiu do parametrów poniżej 1 mg Pb/l określonych w Rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych	liczba zadań	1
10	Dostawa wody do picia, o jakości zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	liczba zadań	24
11	Liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	osoby	238 947
12	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoby	120
13	Obszar chroniony	ha	50
14	Przepływ wód	m ³ /s	12,85
15	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	3
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	223
2	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	osoby	375 663
3	Poprawa możliwości w zakresie usuwania zagrożeń ekologicznych	liczba zadań	1
7. Opracowania i ekspertyzy			
1	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze gminy	liczba gmin	197
2	Stworzenie warunków do realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	ha	976
3	Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasów na obszarze	ha	4 825
8. Monitoring środowiska			
1	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	Liczba zadań	3

9. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wzmocnienie organizmów dzieci poprzez realizację programu profilaktyki zdrowotnej, podniesienie świadomości ekologicznej dzieci poprzez realizację programu edukacji ekologicznej	liczba dzieci	21 731

Tabela nr 13. Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2018 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Docieplone przegrody budowlane	m ²	5 163,2
2	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	116
3	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	799,245
4	Instalacja ogrzewania	kpl.	1 417
5	Instalacja oświetlenia wewnętrznego	kpl.	49
6	Instalacja solarna	kpl.	177
7	Kolektory słoneczne	m ²	34,68
8	Moc pompy ciepła	kW	81
9	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	917
10	Pompa ciepła	kpl.	221
11	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	20
12	Sieci ciepłne wraz z przyłączami	m	9 406,56
13	Termoizolacja obiektów	kpl.	1387
14	Unieszkodliwienie azbestu	m ²	4 492,53
15	Wentylacja mechaniczna	kpl.	31
16	Węzeł cieplny	kpl.	66
17	Wymienione okna, przeszklenia, drzwi zewnętrzne, bramy	m ²	122,364
18	Zakup pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	szt.	43
19	Zdemontowanie i zutylizowanie okładziny zawierającej azbest	kpl.	1
20	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	11 930
21	Źródło ciepła	kpl.	7 651
22	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	437
23	Źródło ciepła opalane energią elektryczną	kpl.	19
24	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	2 399
25	Źródło ciepła opalane węglem lub biomasą	kpl.	16
26	Źródło ciepła opalane gazem/olejem	kpl.	1 355
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	szt.	2 232
2	Instalacja, linia technologiczna, urządzenie o wydajności w Mg	Mg/a	20 000
3	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	Mg	100

4	Składowisko odpadów - pojemność	m ³	865 000
5	Gminny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych	szt.	10
6	Zwiększenie zdolności przerobowej instalacji do odzysku/unieszkodliwiania odpadów	Mg/a	80
7	Specjalistyczne pojazdy do zbiórki i transportu odpadów komunalnych, w tym biodegradowalnych	szt.	3
8	Składowisko odpadów - żywotność	a	15
9	Zakup wapna nawozowego	Mg	10 666
10	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	0,4
3. Różnorodność biologiczna			
1	Cięcia odmładzające krzewów	szt.	4 028
2	Cięcia odmładzające krzewów	m ²	2 062
3	Cięcia pielęgnacyjne	szt.	1 251
4	Czyszczenie rowów melioracyjnych	mb	580
5	Czyszczenie z podrostów	ha	6
6	Druk książki/albumu	szt.	1 500
7	Druk wydawnictw	szt.	2 000
8	Druk ulotki/folderu	szt.	2 000
9	Druk plakatu	szt.	500
10	Frezowanie pni	szt.	151
11	Monitoring elementów przyrodniczych	ha	3
12	Ochrona zagrożonych siedlisk	ha	3
13	Opracowanie dokumentu	szt.	7
14	Pielęgnacja i zabezpieczenie upraw	ha	2
15	Pielęgnacja, formowanie żywopłotów i krzewów	m ²	1 308
16	Przeprowadzenie konkursu	szt.	2
17	Przeprowadzenie warsztatów - ilość	szt.	2
18	Przeprowadzenie konferencji	szt.	1
19	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	1
20	Przygotowanie gleby	ha	3
21	Renowacja trawników	ha	20
22	Usunięcie drzew obumarłych	szt.	1 060
23	Usuwanie szkód w środowisku przyrodniczym - usunięcie wiatrołomów	m ³	388
24	Wycinka drzew	szt.	596
25	Wycinka krzewów	szt.	12
26	Wykaszenie	ha	43
27	Wykonanie lotów patrolowych	godz.	120
28	Wypas zwierząt	ha	141
29	Zabezpieczenie gniazd	szt.	19
30	Zakup i montaż tablic	szt.	3 753

31	Zakup i sadzenie drzew	szt.	5 337
32	Zakup i sadzenie roślin	szt.	23 512
33	Zakup urządzeń multimedialnych	szt.	2
34	Zarybianie	kg	200
35	Zarybianie	szt.	848 500
36	Zrąbkowanie pni	szt.	194
37	Zrębkowanie gałęzi	mp	570
38	Zakup karmy	tony	7
39	Zakup pułapek feromonowych	szt.	322
40	Zwalczanie szrotówka na drzewach	szt.	24
4. Edukacja ekologiczna			
1	Doposażenie laboratorium	szt.	2
2	Doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej	szt.	9
3	Druk książki/albumu	szt.	22 250
4	Druk plakatu	szt.	8 680
5	Druk ulotki/folderu	szt.	351 300
6	Druk wydawnictwa	szt.	100 740
7	Media - Publikacja czasopism	ilość numerów	148
8	Media - Publikacja kolumn ekologicznych	ilość kolumn	162
9	Media - Radio - Czas trwania audycji	minuta	90
10	Media - Radio - Emisja audycji	ilość audycji	99
11	Media - Telewizja - Czas trwania programu	minuta	90
12	Media - Telewizja - Programy	ilość	48
13	Pomoce dydaktyczne na terenie ścieżki	szt.	30
14	Produkcja filmu	min.	28
15	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	29
16	Liczba uczestników konferencji	uczestnicy	1 280
17	Liczba uczestników konkursu	uczestnicy	250
18	Przeprowadzenie konferencji	szt.	9
19	Przeprowadzenie warsztatów - godziny	godz.	5 299
20	Przeprowadzenie warsztatów - ilość	szt.	496
21	Przeprowadzenie warsztatów - osoby	liczba osób	17 575
22	Tablice na terenie ścieżki	szt.	3 210
23	Utworzenie ścieżki	szt.	6
24	Utworzenie i wyposażenie pracowni	szt.	69
25	Wydanie materiałów konferencyjnych	szt.	4 317
26	Wygłoszenie referatów	ilość referatów	85
27	Wykonanie CD/DVD z filmem	szt.	500

28	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	ilość nagród	3 392
29	Zorganizowanie i przeprowadzenie konkursu	ilość	45
30	Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	30
31	Zakup sadzonek	szt.	20
32	Zakup sprzętu laboratoryjnego	szt.	14
33	Zakup urządzeń multimedialnych	szt.	1
34	Zakup wydawnictw	szt.	4 000
35	Zorganizowanie wystawy	szt.	6
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Instalacja oczyszczania ścieków przemysłowych	szt.	1
2	Instalacja/urządzenie zmniejszające ilość przetw. osadów ściekowych	m ³ /h	23
3	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m ³ /d	3 549
4	Oczyszczalnia ścieków	m ³ /d	1 729
5	Pojazdy specjalistyczne	szt.	2
6	Pompownie	szt.	3
7	Przepompownie	szt.	320
8	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	263
9	Przyłącza wodociągowe	szt.	1 655
10	Regulacja rzeki na długości	mb	100
11	Separatory	szt.	3
12	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	224 557
13	Sieć wodociągowa o długości	mb	122 524
14	Stacja uzdatniania wody o wydajności	m ³ /d	3 003
15	Zbiornik magazynowy wody pitnej	m ³	576
16	Kanalizacja deszczowa o długości	mb	3 235
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	36
2	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	5
3	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	8
4	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	3
5	Modernizacja zbiornika na paliwo	szt.	4
6	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	32
7	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	299
8	Spec. sprzęt sygnalizacyjny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	44
9	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl.	1 277

10	Zakup niezbędnego sprzętu	kpl.	1 426
11	Zakup sprzętu ODO	kpl.	90
12	Zakup środków chemicznych - dyspergenty	dm ³	11 500
13	Zakup środków chemicznych - sorbenty i środki pianotwórcze	kg	75 240
7. Opracowania i ekspertyzy			
1	Opracowanie dokumentu	szt.	23
8. Monitoring środowiska			
1	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	liczba zadań	3
9. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wyjazd dzieci	liczba dzieci	21 731

X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2018 ROKU

1. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2018 roku należą:

- termomodernizacja budynku mieszkalnego położonego przy ul. R. Dmowskiego 62a-64a-66a w Sosnowcu - Wspólnota Mieszkaniowa Porąbka 62-4-6 w Sosnowcu ul. R. Dmowskiego 62A-64A-66A,
- kompleksowy program termomodernizacji budynków mieszkalnych należących do Spółdzielni Mieszkaniowej Barbara usytuowanych w Chorzowie przy ul. Styczyńskiego 58 oraz Wiejskiej 2 - ETAP V,
- termomodernizacja budynków Wspólnoty Mieszkaniowej "Tysiąclecia" przy ul. Tysiąclecia 1, 3, 5, 7, 9, 11 i Styczyńskiego 7 w Tarnowskich Górach,
- termomodernizacja 7 budynków zlokalizowanych w Katowicach przy ul. Kwiatkowskiego 10A-10B, Grabskiego 19-19C, Rataja 4-4A, Bardowskiego 3-3D, Witosa 20-20A, Obroki 59A-59C i Obroki 61A-61C wraz z modernizacją instalacji centralnego ogrzewania - Spółdzielnia Mieszkaniowa "Załęska Hałda" z siedzibą w Katowicach,
- termomodernizacja budynku plebanii i kościoła Parafii Trójcy Świętej w Bargłównie, gmina Sośnicowice,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych położonych w Knurowie przy ulicy Kazimierza Wielkiego 2 i ulicy Mieszka I 5; Szarych Szeregów 1, Szarych Szeregów 4 i Armii Krajowej 6; Armii Krajowej 2 i Armii Krajowej 4 - Lokatorsko-Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa z siedzibą w Knurowie,
- modernizacja kotłowni oraz wewnętrznych sieci przesyłowych na terenie SCHULTZ SEATING POLAND Sp. z o.o. w Kłobucku przy ul. Górniczej 1,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Kasprzaka 10-16, Kasprzaka 2-8, Cytadeli Warszawskiej 2-8, SDKPiL 2-12 w Gliwicach - Spółdzielnia Mieszkaniowa "Stare Gliwice" z siedzibą w Gliwicach,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych położonych przy ul. Galaktyki 1-2, ul. Galaktyki 5 -6, ul. Kruczej 6-8 w Gliwicach wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest - Spółdzielnia Mieszkaniowa przy Politechnice Śląskiej z siedzibą w Gliwicach,
- termomodernizacja budynku zlokalizowanego w Katowicach przy ul. Sikorskiego 40 wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest - Spółdzielnia Mieszkaniowa im. I. J. Paderewskiego z siedzibą w Katowicach,
- wykonanie termomodernizacji obiektu w ramach realizacji zadania inwestycyjnego pn.: "Budowa Centrum Symulacji Medycznej Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, zlokalizowanego w Zabrze - Pl. Dworcowy 3".

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2018 roku należą:

- budowa III kwatery na składowisku w Gliwicach przy ulicy Rybnickiej – beneficjent środków: Przedsiębiorstwo Składowania i Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach,
- zakup rozdrabniacza w celu zwiększenia produkcji paliwa RDF w Międzygminnym Zakładzie – beneficjent środków: MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach,
- zakup trzech specjalistycznych pojazdów dostosowanych do zbiórki odpadów biodegradowalnych” - beneficjent środków: „KOMART” sp. z o.o. z Knuruwa,
- remediacja terenu zdegradowanego i likwidacja źródeł szczególnie negatywnego oddziaływania na środowisko przy ul. Osińska Góra 3 w Myszkowie” – beneficjent środków: Gmina Myszków,
- wapnowanie gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na terenie województwa śląskiego w roku 2018 - beneficjent środków: rolnicy prowadzących uprawy na terenie województwa śląskiego, koordynator zadanie Śląska Izba Rolnicza,
- demontaż, zbieranie, transport oraz unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu gmin, w roku 2018 z dofinansowania skorzystało ponad 2 100 mieszkańców 57 gmin.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu różnorodności biologicznej, zakończonych w 2018 roku należą:

- Czynna ochrona i odtwarzanie muraw kserotermicznych na terenie Jaworzna – Gmina Jaworzno

Głównym celem projektu jest ochrona muraw kserotermicznych na poziomie siedliskowym oraz gatunkowym poprzez przywrócenie odpowiednich warunków siedliskowych i zróżnicowania biologicznego murawom kserotermicznym zlokalizowanym na terenie użytku ekologicznego Góra Wielkanoc, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Uroczysko Sadowa Góra oraz w rejonie użytku ekologicznego Remiza leśna Bucze poprzez wprowadzenie wypasu owiec oraz w przypadku Uroczyska Sadowa Góra - wykaszanie mechaniczne roślinności inwazyjnej.

- Wykonanie zabiegów pielęgnacyjno-konserwatorskich w obrębie 10 pomników przyrody rosnących na terenie Gminy Dębowiec – Gmina Dębowiec

Zadanie ma na celu poprawę stanu fitosanitarnego 10 pomników przyrody (20 szt. drzew) rosnących na terenie Gminy. Stanowią one zabytkowy starodrzew i są one objęte ochroną. Wiek planowanych do pielęgnacji drzew został określony na około 200–300 lat. Realizacja zadania została podyktowana dużą wartością przyrodniczą, kulturową, a także nienajlepszym stanem fitosanitarnym starodrzewu i koniecznością jego poprawy.

- Ochrona parku Zespołu Pałacowo-Parkowego w Sierakowie Śląskim - I etap - Gmina Ciasna

Realizacja zadania ma na celu zachowanie kondycji drzew przyrodniczo cennych, zapewnienie ich prawidłowego wzrostu, złagodzenie zagrożeń i kolizji z wysokimi drzewami, odtworzenie historycznej kompozycji założenia parkowego. Inwentaryzacja dendrologiczna zawiera 1 319 pozycji inwentaryzacyjnych, w tym drzewa jedno i wielopniowe, małe grupy drzew, 29 wielogatunkowych skupin drzew i 6 skupin krzewów.

- "Ogród pięciu zmysłów" - dostosowanie terenu przy Gminnym Przedszkolu w Paniówkach do potrzeb dydaktycznych i terapeutycznych dzieci uczęszczających do przedszkola – Gmina Gierałtówice

Głównym założeniem projektu jest stworzenie przy Przedszkolu ogrodu wspomagającego prawidłowy rozwój dzieci, będącego jednocześnie narzędziem edukacyjnym. Przestrzeń ta poprzez zabawę da

dzieciom możliwość interakcji z przyrodą, co jest istotne zwłaszcza w kontekście życia w środowisku zdegradowanym przez przemysł wydobywczy Górnego Śląska. Dzieci na nowo odkryją i rozwiną swoje zmysły: wzrok, słuch, smak, dotyk i węch. Dodatkowo znajdujące się w Ogrodzie ścieżki edukacyjne będą uczyć podstaw przyrody i ekologii.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Do najważniejszych programów, akcji i działań ekologicznych z zakresu edukacji ekologicznej, zakończonych w 2018 roku należą:

- IV edycja konkursu pn. *"Zielona Pracownia"*, którego przedmiotem było utworzenie ekopracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego. W ramach kolejnej edycji dofinansowano 68 wniosków, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego.

- *Organizacja Konferencji COP24* – Miasto Katowice

COP24, czyli 24 sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, odbył się w dniach 3-14 grudnia 2018 roku w Katowicach. W wydarzeniu wzięło udział blisko 30 tys. delegatów z całego świata, w tym szefowie rządów oraz ministrowie odpowiedzialni za kwestie środowiska i klimatu.

W trakcie szczytu COP24 przyjęto pakiet wdrażający Porozumienie paryskie. To pierwsza w historii międzynarodowa umowa, która zobowiązuje wszystkie państwa świata do działań na rzecz ochrony klimatu. Pakiet wdrażający umożliwi realizację Porozumienia w praktyce. Tym samym wyznaczy światową politykę klimatyczno-energetyczną na kolejne lata.

- *Zakup specjalistycznego sprzętu do badania biologii roślin, wzmocnienia bioróżnorodności i monitorowania środowiska przyrodniczego* - Uniwersytet Śląski w Katowicach

Celem zadania było doposażenie pracowni Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody w specjalistyczny sprzęt w postaci komór do kiełkowania nasion i hodowli roślin, jak również wysokiej klasy urządzeń: odbiorników GPS, tabletów terenowych, serwera wraz z oprogramowaniem Microsoft Access, wynika z konieczności rozwoju i dostosowania badań prowadzonych przez i pod kierunkiem pracowników naukowych Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach do europejskich i światowych standardów. Specjalistyczny sprzęt cechuje wysoki standard jakości i zaawansowania technologicznego. Jest to niezwykle ważny krok, w zakresie działań badawczych, edukacyjnych i środowiskowych.

- *XXV Tydzień Ziemi* – Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze

Zadanie polega na zorganizowaniu kampanii ekologicznej, składającej się zarówno z obchodami Międzynarodowego Dnia Ziemi (22 kwietnia) jak i trwających cały tydzień wydarzeń towarzyszących: prelekcji, wykładów, warsztatów, wystaw oraz konkursów. „Tydzień Ziemi” jest przedsięwzięciem cyklicznym realizowanym przez wnioskodawcę od 25 lat. Uczestniczą w nim placówki edukacyjne z całego województwa śląskiego, a także województw ościennych.

- *Wyposażenie ścieżki dydaktycznej w tablice edukacyjno-informacyjne w Leśnictwie Załęże* – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Koniecpol

Celem zadania było wytyczenie przyrodniczej ścieżki dydaktycznej wraz z wyznaczeniem najkorzystniejszych z punktu widzenia specyfiki terenu przystanków dydaktycznych, na których

posadowione zostaną tablice edukacyjno-informacyjne. Trasa liczy około 6 km, zlokalizowana jest w Leśnictwie Załęże, obrębie leśnym Konieczpol. Ścieżka dydaktyczna w połączeniu z bogatymi merytorycznie tablicami pozwoli na kształtowanie właściwych postaw wśród społeczeństwa aktywizujących do działań na rzecz ochrony przyrody i środowiska. Wyznaczone miejsca są odwiedzane przez uczniów podczas organizowanych w Nadleśnictwie Konieczpol zajęć edukacyjnych. Idea przedmiotowej ścieżki dydaktycznej daje możliwość zwiedzania indywidualnego jak i pod opieką wykwalifikowanego personelu.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2018 roku należą:

- budowa instalacji neutralizacji i odtalowania ścieków w Hucie Cynku "Miasteczko Śląskie" S.A. W wyniku realizacji zadania przez Hutę Cynku "Miasteczko Śląskie" SA wybudowano instalację neutralizacji i odtalowania ścieków o przepustowości 1.200 m³/d dla oczyszczalni ścieków mechaniczno-chemicznej o przepustowości $Q_{max} = 2.800 \text{ m}^3/\text{d}$,
- rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Markłowicach Górnych przy ul. Szkolnej, Górnej, Polnej, Piaskowej, A. Mickiewicza, Ustronnej i w Zebrzydowicach przy ul. J. Słowackiego. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Zebrzydowice: wybudowano 13 km sieci kanalizacji sanitarnej, 2 przepompownie ścieków, 113 szt. podłączeń do budynków, 508 osób korzystać będzie z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami domowymi w Górkach Wielkich - etap II - zadanie 4, 5 i etap III zadanie 1. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Brenna wybudowano 4,7 km kanalizacji sanitarnej, 70 szt. podłączeń do budynków, 222 osoby korzystały będą z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- przebudowa wraz z rozbudową Gminnej Oczyszczalni Ścieków w miejscowości Widzów przy ul. Kościelnej 3. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Kruszyna rozbudowano istniejącą oczyszczalnię ścieków w Widzowie, zwiększono przepustowość z $Q_{\text{śrd}}=250 \text{ m}^3/\text{d}$ do $Q_{\text{śrd}}=600 \text{ m}^3/\text{d}$ (do 5.229 RLM),
- rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Skoczowie w zakresie gospodarki osadowej wraz z odzyskiem biogazu. W wyniku realizacji zadania przez Miejską Spółkę SKO-EKO Sp. z o.o. zmodernizowano oczyszczalnię typu mechaniczno-biologicznego o przepustowości $Q_{\text{śrd}}=17.000 \text{ m}^3/\text{d}$ (66.000 RLM),
- budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 1000 m³/dobę w miejscowości Złochowice. W wyniku realizacji zadania przez Przedsiębiorstwo Sprzętu Ochronnego "MASKPOL" S.A. w Konieczkach przebudowano istniejącą oczyszczalnię ścieków typu Lemna w miejscowości Złochowice poprzez całkowitą zmianę technologii obiektu o przepustowości 1000 m³/dobę (8.000 RLM),
- budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Ziemięcicach ul. Polna i Słoneczna. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Zbrostawice zbudowano 1,7 km sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, 34 szt. przyłączy wodociągowych, 23 podłączenia kanalizacyjne do budynków, 70 osób korzystać będzie z ulepszanego oczyszczania ścieków, 107 osób korzystać będzie z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,
- budowa Stacji Uzdatniania Wody Ostropa. W wyniku realizacji zadania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach wybudowano stację uzdatniania wody o wydajności 960 m³/d, 3.515 osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,

- modernizacja studni nr 7 Stacja Uzdatniania Wody Kleszczów. W wyniku realizacji zadania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach zmodernizowano stację uzdatniania wody o wydajności 720 m³/d, 1406 osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,
- przebudowa sieci wodociągowej azbesto-cementowej Dn 150/100mm w Drogomyślu przy ul. Głównej i Ks. Jerzego Badury oraz w Pruchnej przy ul. Głównej. W wyniku realizacji zadania przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. wymieniono 2,7 km sieci wodociągowej azbesto-cementowej, 2 367 osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,
- budowa wodociągu w Koniakowie dla przysiółków Koryto, Fibaczka, Wyżrana, Rupienka. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Istebna wybudowano 3,7 km sieci wodociągowej wraz z 53 szt. przyłączy, 186 osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę.

XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2018 roku przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrolę dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów,
- kontrolę realizacji umów w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2018 roku przeprowadzono kontrolę na miejscu 353 umów, w tym: 189 pożyczek, 74 dotacji, 3 dotacji ze środków Narodowego Funduszu w ramach programu Kawka, 84 umorzeń części pożyczek, 1 przekazania środków oraz 2 umów współpracy z BOŚ S.A. na obsługę preferencyjnej linii kredytowej z przeznaczeniem na kredyty wraz z dotacją na termomodernizację. W sumie skontrolowano realizację 210 zadań, w tym:

- 126 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 28 zadań związanych z usuwaniem azbestu,
- 5 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 10 z zakresu różnorodności biologicznej,
- 8 z zakresu edukacji ekologicznej,
- 41 z zakresu ochrony wód,
- 13 z zakresu gospodarki wodnej,
- 3 z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 4 z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Kontrole wykazały, że w 195 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- zakończeniu zadań po terminie przewidzianym umową (stwierdzono w 7 przypadkach),
- realizowaniu zadań niezgodnie z harmonogramami rzeczowo – finansowymi lub opóźnionych w realizacji (stwierdzono w 8 przypadkach), w sytuacjach takich zalecano uaktualnienie harmonogramów rzeczowo–finansowych,
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu ekologicznego (nieprawidłowość wykryto w przypadku 5 zadań inwestycyjnych),
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu rzeczowego (nieprawidłowość wykryto w przypadku 7 zadań inwestycyjnych),
- niewłaściwym rozliczaniu środków Funduszu (stwierdzono w 7 przypadkach) i zobowiązano Pożyczkobiorcę do weryfikacji lub korekt przygotowanych rozliczeń.

Oprócz kontroli prowadzonych na miejscu, analizowano dokumenty stanowiące rozliczenie kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz rozliczeń po zakończeniu realizowanych zadań. W efekcie stwierdzono, że najczęściej pojawiającymi się niedociągnięciami był brak potwierdzeń zamontowania tablic informacyjnych oraz pamiątkowych.

XII. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1.	Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2018 roku	5
Tabela nr 2.	Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2018 roku	7
Tabela nr 3.	Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2018 roku według kierunków wydatkowania środków	12
Tabela nr 4.	Wybrane pozycje bilansu	29
Tabela nr 5.	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	31
Tabela nr 6.	Struktura wpływów Funduszu w latach 2016-2018	32
Tabela nr 7.	Struktura wydatków Funduszu w latach 2016-2018	33
Tabela nr 8.	Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2018 roku	37
Tabela nr 9.	Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów oraz przekazanie środków	39
Tabela nr 10.	Finansowanie zwrotne	41
Tabela nr 11.	Pomoc publiczna udzielona w latach 2016–2018	43
Tabela nr 12.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2018 roku	56
Tabela nr 13.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2018 roku	59

XIII. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1.	Plan i wykonanie przychodów za 2018 rok	6
Rys. 2.	Plan i wykonanie kosztów za 2018 rok	8
Rys. 3.	Kierunki wydatkowania środków w 2018 roku	11
Rys. 4.	Wpływy Funduszu w 2018 roku	32
Rys. 5.	Struktura wpływów Funduszu w 2018 roku	33
Rys. 6.	Struktura wydatków Funduszu w 2018 roku	34
Rys. 7.	Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2018 roku	36
Rys. 8.	Finansowanie bezzwrotne w 2018 roku	38
Rys. 9.	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2018 roku)	47